

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

I-III kwartał 2006 r.

Wstęp

W trzecim kwartale w podstawowych obszarach gospodarki utrzymało się wysokie tempo wzrostu. Dynamika produkcji sprzedanej w przemyśle przekraczała 12%, szybszy niż w poprzednich okresach był wzrost sprzedaży produkcji budowlano-montażowej oraz usług. W rolnictwie obserwowano pozytywne tendencje w produkcji zwierzęcej, w produkcji roślinnej natomiast odnotowano obniżenie zbiorów większości ziemiopłodów, związane z niedoborem opadów w czerwcu i lipcu. Wzrost gospodarczy w okresie trzech kwartałów br. kreowany był przez rosnący popyt krajowy zarówno ze strony gospodarstw domowych jak i przedsiębiorstw oraz nadal korzystną sytuację w handlu zagranicznym. Notowano dalszy wzrost zatrudnienia i spadek bezrobocia, wzrost siły nabywczej wynagrodzeń i świadczeń społecznych, a także – kredytów dla gospodarstw domowych. Korzystniejsza niż przed rokiem była sytuacja finansowa przedsiębiorstw, poprawiła się dynamika nakładów, utrzymał się szybszy wzrost eksportu niż importu.

W kolejnych kwartałach br. notowano znacznie wyższy niż przed rokiem wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym. W okresie styczeń–wrzesień wyniósł on 12,3% w skali roku, przy wzroście zatrudnienia w przemyśle o 2,1% i wydajności pracy – o 10,0%. Wyższy niż przeciętny był wzrost produkcji w przetwórstwie przemysłowym (13,7%). Spośród działów o znaczącym udziale w produkcji przemysłowej, wysoki wzrost (przekraczający 20%) miał miejsce w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep; znaczną dynamiką charakteryzowała się również m.in. produkcja pozostałych wyrobów z surowców niemetalicznych, wyrobów z metali, metali, wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych, maszyn i urządzeń. Wzrost produkcji w działach i grupach uznawanych za nośniki postępu technicznego wyniósł prawie 27%.

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w okresie styczeń–wrzesień br. wyniósł w ujęciu rocznym 14,4% i był dużo wyższy od notowanego w I półroczu br., (znaczące przyspieszenie dynamiki produkcji obserwowano w sierpniu i we wrześniu). Największy wzrost produkcji notowano w przygotowaniu terenu pod budowę oraz wznoszeniu budynków i budowli; inżynierii lądowej i wodnej. Zatrudnienie w budownictwie wzrosło w tym okresie o 2,6%; jednocześnie jedną z głównych barier działalności zgłaszanych przez przedsiębiorców w tej sekcji jest niedobór wykwalifikowanych pracowników.

Od ubiegłego roku notowano stopniową poprawę tempa wzrostu sprzedaży detalicznej (do 13,8% w III kwartale br.). W okresie styczeń–wrzesień br. sprzedaż zwiększyła się w ujęciu rocznym o 11,6%. Przyspieszenie dynamiki sprzedaży w III kwartale miało miejsce także w transporcie oraz łączności. W rezultacie w okresie styczeń–wrzesień br. wzrost w skali roku wyniósł odpowiednio 13,2% i ok. 7%.

W handlu zagranicznym dynamika obrotów towarowych była wyższa od notowanej w ub. roku (z wyjątkiem obrotów wyrażonych w dolarach). Nadal wzrost eksportu przekraczał dynamikę importu (eksport w cenach stałych w okresie siedmiu miesięcy br. był wyższy niż przed

rokiem o 16,9%, a import – o 13,9%). Pogorszeniu uległo ujemne saldo wymiany, w tym z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, przy znacznej poprawie dodatniego salda w handlu z UE. Utrzymywały się niekorzystne warunki cenowe wymiany handlowej – wskaźnik terms of trade pogorszył się z 101,0 przed rokiem do 98,2. Wzrósł udział importu towarów z przeznaczeniem na zużycie pośrednie.

W trzecim kwartale br. obserwowano podwyższenie tempa wzrostu cen w podstawowych obszarach gospodarki narodowej w skali roku. Dynamika cen produkcji budowlano-montażowej była wyższa od notowanej przed rokiem. W przemyśle miał miejsce dość wysoki wzrost cen w skali roku, wobec spadku notowanego odpowiednio w ub. roku. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w III kwartale br. był większy niż w poprzednich kwartałach, ale nieco niższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego.

W okresie lipiec–wrzesień br. wzrost przeciętnych płac realnych w sektorze przedsiębiorstw był nieco wyższy niż w poprzednim okresie (wyniósł w skali roku 4,1%), na co wpłynęło zwiększenie dynamiki płac nominalnych. Dynamika przeciętnych realnych emerytur i rent w III kwartale była nieco niższa od notowanej w poprzednim kwartale. Wzrost ich siły nabywczej w systemie pracowniczym wyniósł 6,8% w ujęciu rocznym, natomiast realne emerytury i renty rolników indywidualnych wzrosły – o 5,1%. Wyniki badania koniunktury konsumenckiej wskazują na poprawę ocen sytuacji finansowej gospodarstw domowych w stosunku do roku ubiegłego.

W III kwartale br. wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był większy niż w poprzednich okresach (3,2%), m.in. w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, transporcie, gospodarce magazynowej i łączności. W rezultacie, w okresie styczeń–wrzesień br. odnotowano wzrost zatrudnienia w ujęciu rocznym o 2,8%, tj. o 133,9 tys. osób (przed rokiem wzrost wyniósł 1,9%, tj. 87,1 tys.).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w końcu września br. wyniosła 2363,6 tys. osób i była niższa niż przed rokiem o 396,5 tys. osób. Udział osób bez prawa do zasiłku wyniósł 87,5% i był wyższy od notowanego w poprzednich dziesięciu miesiącach. Kontynuowany był (obserwowany od marca br.) stopniowy spadek stopy bezrobocia rejestrowanego, w rezultacie w końcu września wyniosła ona 15,2% (o 2,4 pkt mniej niż przed rokiem). Wyraźnie zwiększał się udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory większości podstawowych upraw (z wyjątkiem rzepaku i rzepiku oraz owoców) będą znacznie niższe od ubiegłorocznych, na co przede wszystkim wpłynęło obniżone plonowanie, spowodowane głównie niedoborem opadów w czerwcu i lipcu. Przeciętne ceny produktów pochodzenia roślinnego w okresie trzech kwartałów kształtowały się na poziomie wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku, natomiast średnie ceny produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen żywca wołowego, były niższe.

Deficyt budżetu państwa po dziewięciu miesiącach br. wyniósł 14494,2 mln zł, co stanowiło 47,4% kwoty założonej w ustawie budżetowej na cały rok. Wyższa była realizacja założeń ustawy budżetowej po stronie dochodów niż wydatków.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – analogiczny okres poprzedniego roku=100 b – okres poprzedni=100 c – miesiąc kończący kwartał (grudzień poprzedniego roku=100)	2005				2006			
	kwartały							
	I	II	III	IV	I	II	III	I-III
Ludność (w końcu okresu) w tys.	38161	38162	38168	38163	38147	38132	38128 ¹⁾	x
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ²⁾ w tys.	4746	4767	4773	4808	4867	4893	4928	4896
a	101,7	101,8	102,1	102,1	102,6	102,6	103,2	102,8
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	9195	9174	9157	9149	9151	9153	9146	9150
a	99,8	99,4	99,5	99,5	99,5	99,8	99,9	99,7
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys. ...	3053	2827	2760	2773	2822	2488	2364	x
a	93,5	92,1	92,9	92,4	92,4	88,0	85,6	x
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	19,2	18,0	17,6	17,6	17,8	15,9	15,2	x
Ceny towarów i usług konsumpcyjnycha	103,6	102,3	101,6	101,1	100,6	100,8	101,4	100,9
b	100,3	100,6	99,8	100,4	100,0	100,9	100,2	x
c	100,2	100,6	100,7	100,7	100,1	101,0	101,5	x
Ceny produkcji sprzedanej przemysłua	103,3	100,1	99,8	99,6	100,6	102,3	103,5	102,1
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ²⁾³⁾ w zł	2425,24	2470,30	2495,64	2670,54	2539,55	2582,33	2627,53	2583,32
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ²⁾³⁾a	98,7	100,8	101,1	103,8	104,3	103,9	104,1	104,1
Przeciętna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych bruttoa	99,4	100,0	100,9	100,8	103,7	107,4	106,8	106,0
Przeciętna realna emerytura i renta rolników indywidualnych bruttoa	98,6	98,7	99,5	99,7	101,8	105,7	105,1	104,1
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys.	26,5	49,4	77,4	114,1	28,2	49,3	75,7	x
Produkcja sprzedana przemysłu ²⁾⁴⁾ (ceny stałe) a	100,7	102,3	104,5	108,4	112,4	112,1	112,3	112,3
Produkcja budowlano-montażowa ²⁾⁵⁾ od początku roku (ceny stałe)a	105,7	108,5	108,0	107,4	104,5	109,2	114,4	x
Rentowność obrotu brutto ⁶⁾ od początku roku w %	5,2	5,2	5,4	4,9	4,8	5,6	.	x
Rentowność obrotu netto ⁶⁾ od początku roku w %	3,8	4,0	4,2	3,9	3,6	4,5	.	x
Handel zagraniczny ⁷⁾ (od początku roku)								
eksport w mln euro	16272,2	33672,0	51370,6	71423,5	20284,6	41812,9	55110,3 ⁸⁾	x
import w mln euro	18215,7	38050,6	58373,1	81169,7	22685,2	46669,3	61984,3 ⁸⁾	x
saldo w mln euro	-1943,5	-4378,6	-7002,5	-9746,2	-2440,6	-4856,4	-6874,0 ⁸⁾	x
Budżet państwa (od początku roku)								
dochody w mln zł	41228,3	86694,5	133040,8	179772,2	46785,0	92310,6	144273,0	x
wydatki w mln zł	53954,0	104942,3	150822,8	208132,9	56060,4	110004,8	158767,2	x
wynik w mln zł	-12725,7	-18247,8	-17782,0	-28360,7	-9275,4	-17694,2	-14494,2	x
PKBa	102,4	103,0	104,1	104,5	105,2	105,5	.	x
spożycie indywidualnea	101,3	101,4	102,2	102,6	105,2	104,9	.	x
nakłady brutto na środki trwałea	101,2	103,9	106,4	110,1	107,7	114,8	.	x

¹⁾ Dane wstępne.

²⁾ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

³⁾ Łącznie z obligatoryjną składką na ubezpieczenia społeczne.

⁴⁾ Dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu podano w cenach bazowych, tj. bez obciążeń podatkami VAT i akcyzowym, ale łącznie z dotacjami przedmiotowymi.

⁵⁾ Produkcja budowlano-montażowa wykonana systemem zlecieniowym przez podmioty budowlane na terenie kraju. Dynamikę produkcji budowlano-montażowej podano w cenach bazowych.

⁶⁾ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób bez względu na rodzaj działalności.

⁷⁾ Od I kwartału 2006 r. – dane tymczasowe.

⁸⁾ Dane za okres styczeń–sierpień.

Ludność

Według wstępnych szacunków, w dniu 30 września br. **ludność** Polski wyniosła ok. 38128 tys. osób, tj. o 40 tys. mniej niż przed rokiem. W porównaniu z końcem grudnia ub. roku liczba ludności obniżyła się o 29 tys. (w analogicznym okresie ub. roku - o prawie 6 tys.). Spadek liczby ludności był związany ze zwiększoną emigracją Polaków na stałe za granicę. Zgodnie z danymi rejestru ludności MSWiA, w I półroczu br. migracje zagraniczne na pobyt stały wyniosły: ok. 4,7 tys. imigrantów oraz 25 tys. emigrantów. Szacuje się, że w okresie trzech kwartałów br. ujemne saldo migracji zagranicznych wyniosło ok. 35 tys. Jednocześnie odnotowano wzrost zarówno liczby urodzeń, jak i liczby zgonów.

W okresie trzech kwartałów br. zarejestrowano prawie 284 tys. **urodzeń żywych**, tj. o 4 tys. więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Współczynnik urodzeń wzrósł o 0,1 pkt do 9,9‰. Wzrost liczby urodzeń obserwowany jest już trzeci rok z kolei.

Od stycznia do września br. **zmarło** ponad 277 tys. osób, tj. o ok. 1,4 tys. więcej niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku - wzrost o 6 tys.). Współczynnik zgonów zwiększył się o 0,1 pkt, do poziomu 9,7‰.

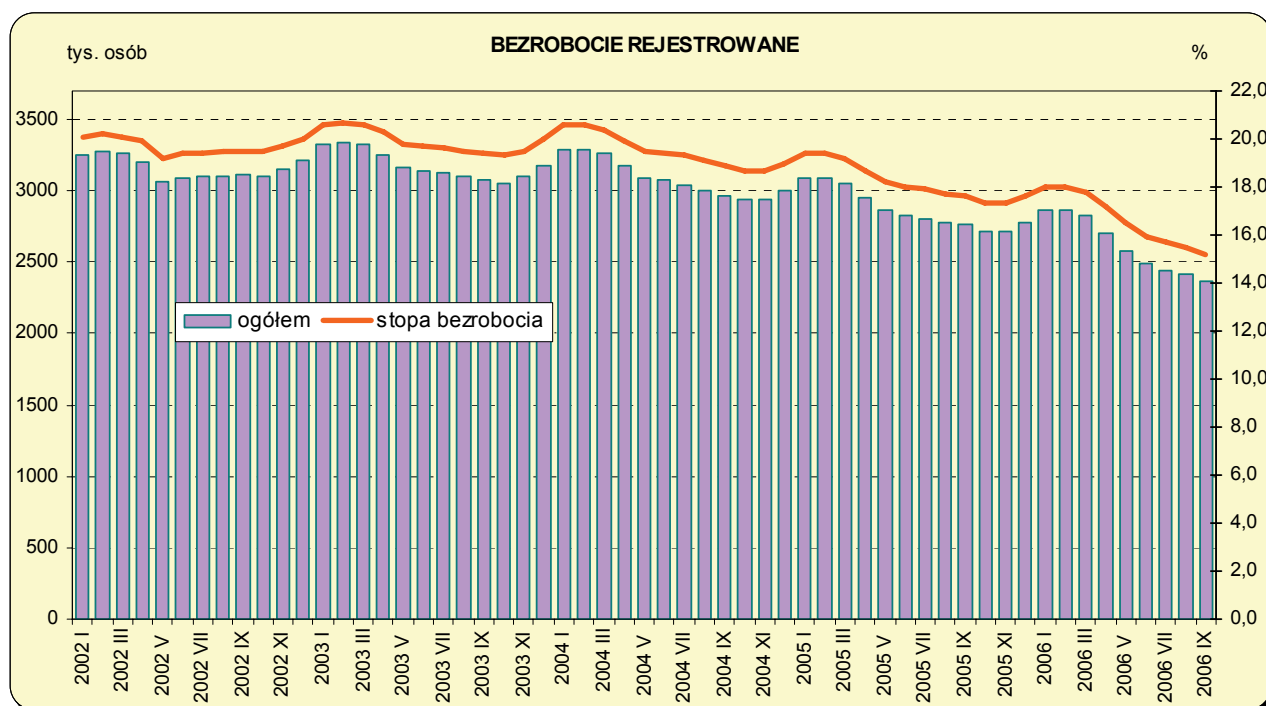
Podobnie jak przez rok, nieznacznie zmniejszyła się liczba **zgonów niemowląt**. Zarejestrowano ok. 1,7 tys. zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych obniżył się z 6,3‰ w ub. roku do 6,0‰.

Mimo wzrostu liczby zgonów, przyrost naturalny był dodatni i wyniósł ponad 6 tys. (w analogicznym okresie ub. roku różnica między liczbą urodzeń i zgonów wyniosła niespełna 3,5 tys.). Szacuje się, że na każde 10 tys. ludności przeciętnie przybyły 2 osoby.

W okresie styczeń-wrzesień br. zawarto prawie 178 tys. **związków małżeńskich** (o 17 tys. więcej niż przed rokiem), w tym ok. 72% z nich stanowiły małżeństwa wyznaniowe. Współczynnik małżeństw wzrósł o 0,6 pkt do poziomu 6,2‰. W omawianym okresie **rozwiódło się** prawie 49 tys. par małżeńskich – liczba rozwodów wzrosła o 3,5 tys., a współczynnik zwiększył się o 0,1 pkt do 1,7‰ (w analogicznym okresie ub. roku odnotowano wzrost liczby rozwodów o ok. 9 tys.). Zmniejszyła się natomiast liczba **separacji** (o 26,6%); w okresie dziewięciu miesięcy br. orzeczono ich 5,8 tys., wobec prawie 8 tys. w analogicznym okresie ub. roku.

Rynek pracy

W okresie trzech kwartałów br. systematycznie poprawiała się sytuacja na rynku pracy. Od początku roku obserwowano wzrost w ujęciu rocznym przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, przy czym w trzecim kwartale dynamika zatrudnienia była wyższa od notowanej w poprzednich okresach. Wzrostowi zatrudnienia towarzyszyło obniżenie stopy bezrobocia. W okresie dziewięciu miesięcy br. zanotowano więcej skreśleń z ewidencji bezrobotnych niż nowo zarejestrowanych, a do urzędów pracy zgłoszono więcej niż przed rokiem ofert zatrudnienia.

W okresie styczeń–wrzesień br. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 4895,9 tys. osób i było o 2,8% wyższe (o 133,9 tys.) niż przed rokiem (wobec wzrostu odpowiednio o 1,9% w okresie trzech kwartałów ub. roku, tj. o 87,1 tys.). Podobnie jak przed rokiem, spadek przeciętnego zatrudnienia dotyczył sekcji górnictwo oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (po 2,2%). W budownictwie oraz transporcie, gospodarce magazynowej i łączności notowano wzrost zatrudnienia odpowiednio o 2,6% i 1,9%, wobec spadku przed rokiem. W pozostałych sekcjach również obserwowano wzrost przeciętnego zatrudnienia: w handlu i naprawach – o 5,1%, obsłudze nieruchomości i firm – o 4,0%, przetwórstwie przemysłowym – o 2,9% oraz hotelach i restauracjach – o 2,8%. Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, największy wzrost przeciętnego zatrudnienia zanotowano w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 10,1%), wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (o 7,9%), wyrobów z metali (o 7,7%), w handlu detalicznym; naprawie artykułów użytku osobistego i domowego (o 7,1%), maszyn i aparatury elektrycznej (o 6,4%) oraz

mebli; pozostałej działalności produkcyjnej (o 3,9%). Spadek przeciętnego zatrudnienia wystąpił m.in. w produkcji odzieży i wyrobów futrzarskich (o 4,3%), w dziale wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu (po 3,3%).

Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2006		I–IX 2006	
	w tys.	analogiczny okres poprzedniego roku=100	w tys.	
Sektor przedsiębiorstw	4957,1	103,5	102,8	4895,9
w tym:				
Przemysł	2495,2	102,8	102,1	2472,4
górnictwo	180,7	98,2	97,8	181,3
przetwórstwo przemysłowe	2114,9	103,6	102,9	2090,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	199,6	98,9	97,8	200,5
Budownictwo	338,0	104,4	102,6	322,4
Handel i naprawy	904,6	105,5	105,1	892,8
Hotele i restauracje	85,4	103,6	102,8	84,6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	493,4	102,5	101,9	493,6
Obsługa nieruchomości i firm	470,8	105,0	104,0	461,7

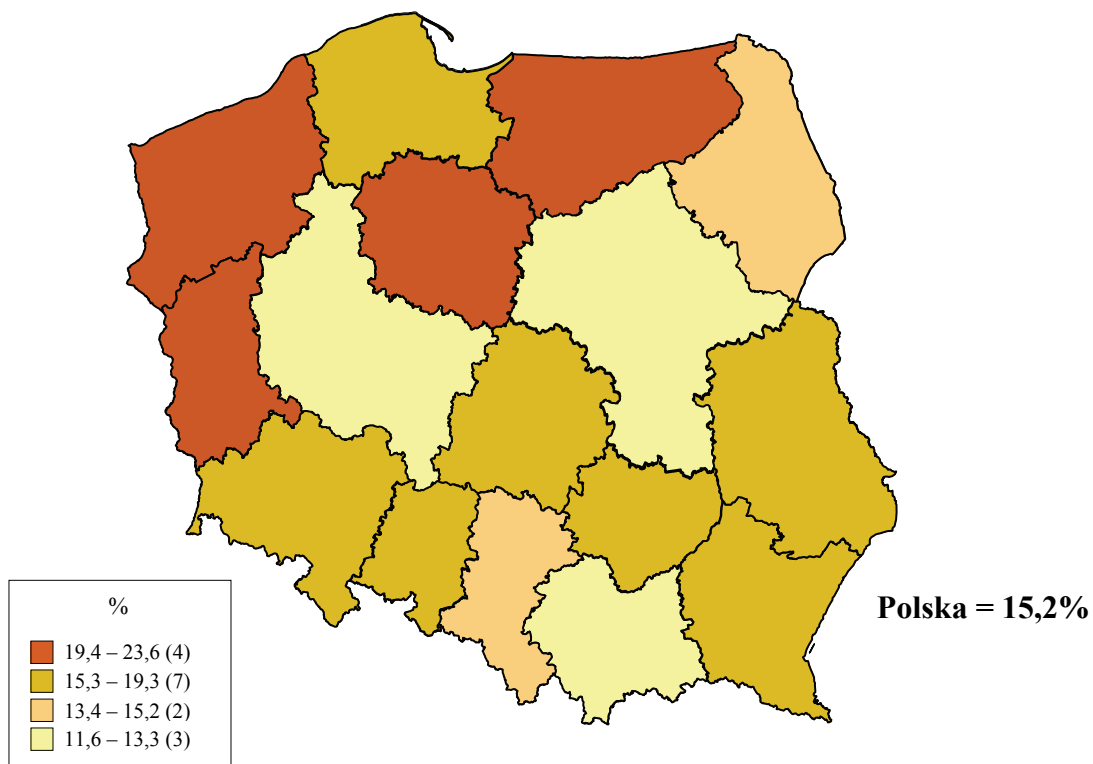
We wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 4957,1 tys. osób i było o 3,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu odpowiednio o 2,2% w ub. roku).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

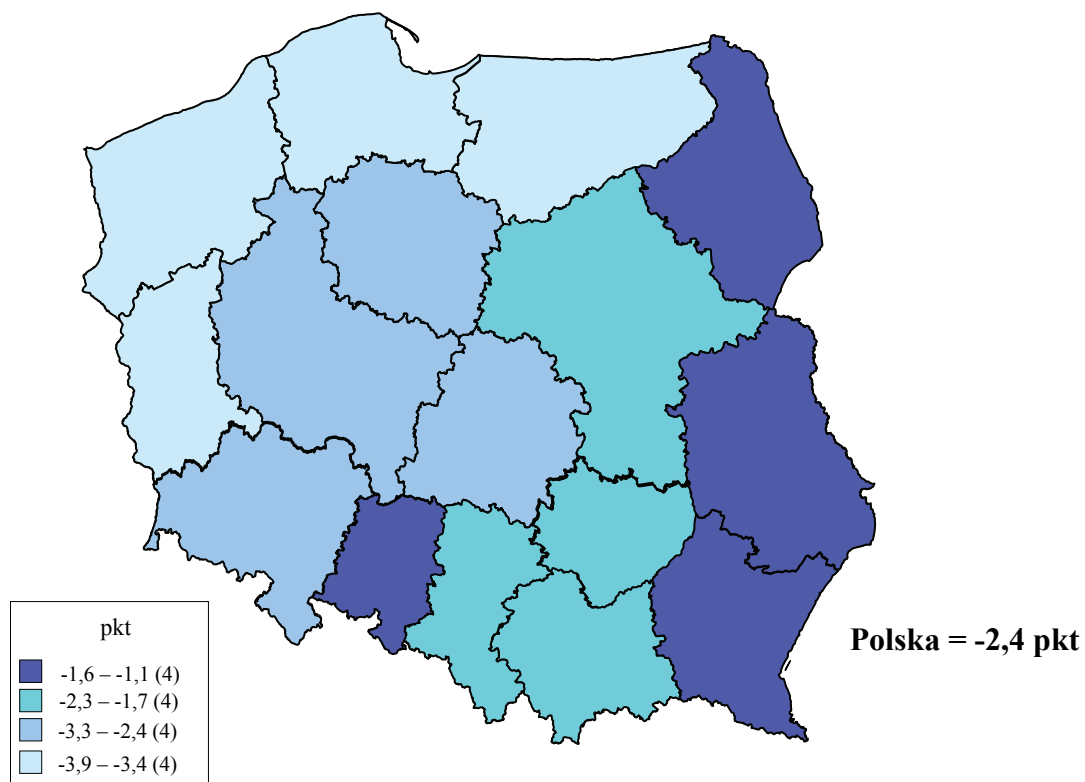
Wyszczególnienie	2005				2006		
	kwartały						
	I	II	III	IV	I	II	III
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu):							
w tys. osób	3052,6	2827,4	2760,1	2773,0	2822,0	2487,6	2363,6
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	93,5	92,1	92,9	92,4	92,4	88,0	85,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani:							
w tys. osób	673,3	600,3	758,0	761,6	720,3	573,4	696,8
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	97,5	103,6	110,4	104,7	107,0	95,5	91,9
Bezrobotni wyrejestrowani:							
w tys. osób	620,4	825,5	825,3	748,7	671,2	907,9	820,8
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	103,3	106,6	104,8	107,2	108,2	110,0	99,5
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	19,2	18,0	17,6	17,6	17,8	15,9	15,2

Liczba **zarejestrowanych bezrobotnych** ukształtowała się w końcu września br. na poziomie 2363,6 tys., tj. o 48,0 tys. niższym niż przed miesiącem. W ujęciu rocznym obniżyła się ona o 396,5 tys. (przed rokiem jej spadek był znacznie niższy – 210,7 tys.).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2006 R.
Stan w końcu września

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO
W okresie wrzesień 2005 r. – wrzesień 2006 r.

Stopa bezrobocia w końcu września br. wyniosła 15,2%, tj. o 0,3 pkt mniej niż przed miesiącem i o 2,4 pkt niż przed rokiem. W stosunku do września ub. roku obniżyła się ona we wszystkich województwach, najbardziej – w pomorskim (o 3,9 pkt) oraz zachodniopomorskim i lubuskim (po 3,7 pkt). Najwyższą stopę bezrobocia notowano w woj. warmińsko-mazurskim (23,6%), zachodniopomorskim (21,5%) oraz lubuskim (20,0%), natomiast najniższą – w woj. małopolskim (11,6%), wielkopolskim (12,1%), a także mazowieckim (12,2%).

Liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych w okresie trzech kwartałów br. wyniosła 1990,6 tys. osób i była o 41,1 tys. mniejsza niż przed rokiem (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku odpowiednio wyższa o 74,7 tys.). Wśród nowo zarejestrowanych, największą grupę stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, których udział w liczbie nowych rejestracji zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego o 2,8 pkt, do 77,2%. Zmniejszył się natomiast udział osób rejestrujących się po raz pierwszy z 25,6% w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku, do 22,8%. Osoby dotychczas niepracujące stanowiły 30,8% bezrobotnych nowo zarejestrowanych ogółem (wobec 31,6% przed rokiem).

W okresie styczeń–wrzesień br. z rejestrów **skreślono** 2399,9 tys. osób bezrobotnych, tj. o 128,8 tys. więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (w pierwszych trzech kwartałach ub. roku odpowiednio wzrost o 109,3 tys.). Więcej osób niż przed rokiem wykreślono z powodu podjęcia pracy, nadal była to jednak główna przyczyna wyrejestrowania się – 45,5% ogółu (przed rokiem 45,9%). Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 970,8 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 121,7 tys. osób (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku odpowiednio 905,7 tys. i 137,0 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji, zmniejszył się udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku nie potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – o 2,5 pkt (do 30,1%). Nieznacznie obniżył się też udział wyrejestrowanych, w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców – o 0,2 pkt (do 9,9%). Odsetek osób bezrobotnych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego nie zmienił się w stosunku do ub. roku i wyniósł 4,2%, natomiast osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe zmniejszył się do 0,7%.

W końcu września br. udział osób bez **prawa do zasiłku** w liczbie bezrobotnych ogółem nieznacznie obniżył się z 87,7% przed rokiem, do 87,5%.

Do osób **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą m.in. długotrwale bezrobotni¹, których udział w zarejestrowanych ogółem wyniósł w końcu września br. 65,4%, przy czym zmniejszył się on o 1,4 pkt w stosunku do analogicznego okresu ub. roku. Osoby poniżej 25 roku

¹ Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

życia stanowiły 21,9% bezrobotnych ogółem (przed rokiem – 22,6%), a powyżej 50 roku życia – 18,0% (przed rokiem – 15,9%). Kwalifikacji zawodowych nie posiadało 29,6% zarejestrowanych osób, 3,8% samotnie wychowywało małe dzieci, a 3,1% stanowili niepełnosprawni.

W okresie trzech kwartałów br. do urzędów pracy zgłoszono większą liczbą **ofert zatrudnienia** niż przed rokiem (875,2 tys., wobec odpowiednio 692,2 tys.). Spośród wszystkich ofert, 16,1% dotyczyło stażu, 5,8% – przygotowania zawodowego w miejscu pracy, 2,4% adresowanych było do osób niepełnosprawnych, a 2,0% – do osób, które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę.

Z danych na koniec września br. wynika, że 201 zakładów pracy **zadeklarowało zwolnienie** w najbliższym czasie 12,3 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego – 1,6 tys. osób (przed rokiem odpowiednio 398 zakładów, 26,0 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego – 4,5 tys. osób).

W okresie trzech kwartałów br. roku zarejestrowano 27 **strajków**, w których uczestniczyło 24647 pracowników, tj. 27,8% zatrudnionych w jednostkach gdzie wystąpiły strajki (w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio 7 strajków, 1580 strajkujących pracowników, tj. 34,6%). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 254,8 tys. roboczogodzin, tj. 10 godzin nieprzepracowanych przez 1 strajkującego (przed rokiem odpowiednio 3,2 tys. roboczogodzin, tj. 2 godziny). Były to głównie kilku i kilkunastodniowe strajki pracowników służby zdrowia, strajk ostrzegawczy górników oraz miesięczny strajk pracowników zakładu produkującego ubrania wierzchnie dla kobiet i dziewcząt. Strajkujący pracownicy domagali się podwyżki płac, wypłaty nagród dla pracowników z tytułu wypracowanego zysku oraz wypłaty zaległych pensji.

Rolnictwo

W roku bieżącym istotny wpływ na produkcję w rolnictwie miały warunki atmosferyczne. Długotrwały brak opadów w czerwcu i w lipcu (średnia suma opadów była niższa od średniej z wielolecia odpowiednio o ok. 25% i o ok. 73%) przy utrzymujących się wysokich temperaturach i silnym usłonecznieniu spowodował wystąpienie suszy glebowej i wpłynął na obniżenie plonowania większości ziemiopłodów rolnych.

We wrześniu br. średnia temperatura powietrza wyniosła 15,9⁰C i była o 3,0% wyższa od średniej wieloletniej, natomiast przeciętna suma opadów - ok. 32 mm i była niższa od średniej wieloletniej o ok. 44%. Na ogół korzystne warunki pogodowe sprzyjały przeprowadzaniu zbiorów upraw rolnych i ogrodnich oraz sprzętu i zbioru trzeciego pokosu siana łąkowego. Na obszarach,

gdzie odnotowano niedostateczne uwilgotnienie gruntu wykonywanie przedsiewnej uprawy roli i siew ozimin były utrudnione.

Na początku września dobiegał końca siew rzepaku ozimego, w ciągu miesiąca przeprowadzano siewy żyta i pszenżyta ozimego, a także pszenicy ozimej. Niedobór wilgoci w glebie utrudniał kiełkowanie ziarna i nie sprzyjał szybkim wschodom ozimin

Według przedwynikowego szacunku przeprowadzonego w końcu sierpnia br., tegoroczne plony i zbiory głównych ziemiopłodów kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2005=100	2001–2005 ^{a)} = =100	z 1 ha w dt	2005=100	2001–2005 ^{a)} = =100
Zboża ogółem.....	22,0	81,6	82,1	26,2	81,1	82,1
w tym zboża podstawowe						
z mieszankami zbożowymi	20,6	82,7	83,1	25,8	81,9	83,5
pszenica	7,1	80,6	78,4	32,5	82,3	85,5
żyto	2,6	77,7	67,6	20,1	83,4	82,4
jęczmień.....	3,2	89,3	95,9	26,2	81,4	82,6
owies.....	1,1	79,6	78,3	19,6	79,7	79,4
pszenżyto	3,2	83,1	100,2	27,2	83,2	84,5
mieszanki zbożowe.....	3,4	86,4	85,7	21,9	80,2	79,6
Rzepak i rzepik	1,6	109,3	134,4	25,4	96,6	103,3
Ziemniaki	9,0	86,4	61,4	150	85,2	83,3
Buraki cukrowe.....	9,7	81,4	79,2	370	88,9	90,0
Warzywa gruntowe	4,1	85,9	88,3	x	x	x
Owoce z drzew.....	2,7	111,0	97,4	x	x	x
Owoce jagodowe.....	0,5	100,7	106,0	x	x	x

^{a)} Przeciętne roczne.

W 2006 r. zbiory większości podstawowych upraw będą niższe od zbiorów ubiegłorocznych, a także niższe w porównaniu ze średnimi zbiorami uzyskanymi w latach 2001–2005. Na wysokość tegorocznych zbiorów wpłynęło obniżone plonowanie spowodowane przede wszystkim długotrwałym brakiem opadów utrzymującym się w czerwcu i lipcu br. Zbiory zbóż ogółem (tj. zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy, gryki, prosa i innych zbożowych), przy powierzchni zasiewów wynoszącej blisko 8,4 mln ha, tj. o 0,7% większej od ubiegłorocznej, były o blisko 19% niższe niż w ub. roku. Zbiory ziemniaków - szacowane na ok. 9,0 mln t, pomimo nieco większej powierzchni uprawy (o 1,5%), będą również mniejsze niż w ub. roku (o ponad 13%). Wyższe niż przed rokiem będą zbiory rzepaku i rzepiku (o 9,3%) oraz owoców z drzew (o 11,0%) i jagodowych (o 0,7%).

Na rynku rolnym w okresie trzech kwartałów przeważały tendencje wzrostowe cen podstawowych produktów rolnych. Przeciętne ceny produktów pochodzenia roślinnego kształtowały się na poziomie wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku, natomiast przeciętne

ceny produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen żywca wołowego, były odpowiednio niższe.

W okresie styczeń-wrzesień br. relacje cen środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu zbóż były korzystniejsze niż przed rokiem, natomiast przy cenach zbytu podstawowych produktów zwierzęcych utrzymujących się na poziomie niższym od ubiegłorocznego, rolnicy w celu pokrycia kosztów związanych z zakupem środków produkcji musieli sprzedać więcej niż w roku poprzednim zwłaszcza żywca wieprzowego i mleka.

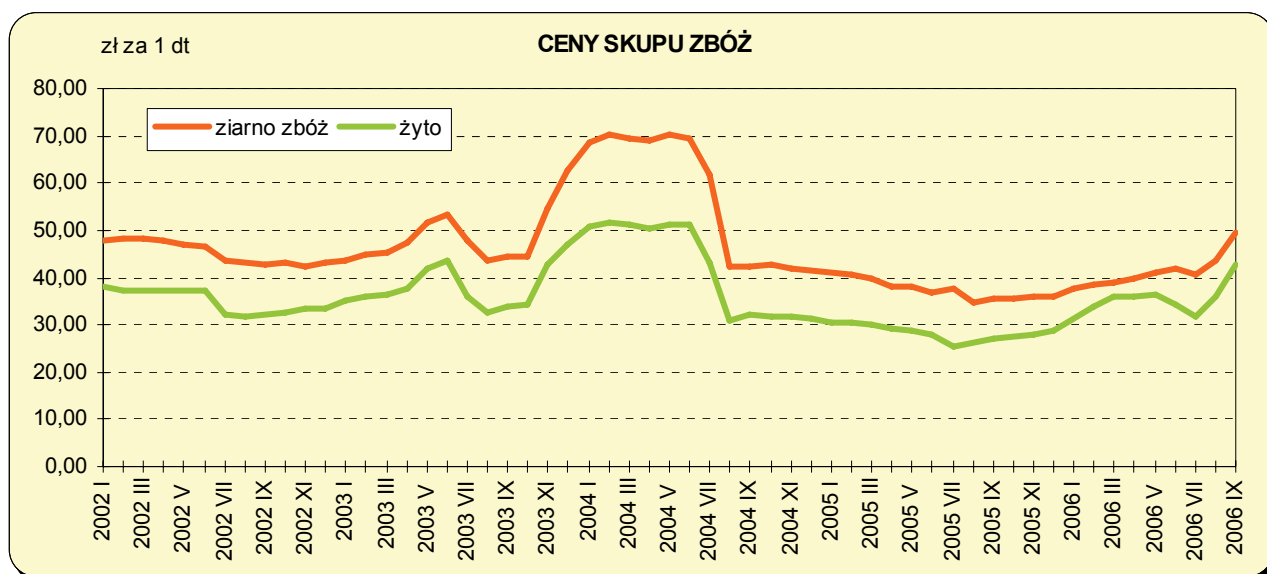
Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych:

Wyszczególnienie	Lata/ kwartały	Ceny środków produkcji wyrażone w:				
		dt				hl mleka
		pszenicy	żyta	żywca		
				wieprzowego	wołowego	
Ciągnik „Ursus 2812” – szt	2005 2006 I II III	1714 1695 1633 1460	2275 1930 1868 1787	165 195 196 162	155 159 159 163	677 687 725 739
Saletra amonowa – 1 dt	2005 2006 I II III	2,1 2,0 1,9 1,7	2,8 2,3 2,2 2,1	0,2 0,23 0,23 0,19	0,19 0,19 0,19 0,19	0,83 0,8 0,86 0,87
Mieszanka paszowa „PT-2”, dla tuczników – 1 dt	2005 2006 I II III	2,3 2,1 1,9 1,7	3,0 2,3 2,2 2,1	0,22 0,24 0,23 0,19	0,2 0,19 0,18 0,19	0,89 0,83 0,84 0,85
Olej napędowy letni – 1 hl	2005 2006 I II III	10,3 . 9,5 8,7	13,7 . 10,9 10,7	1,0 . 1,1 0,97	0,93 . 0,93 0,98	4,1 . 4,2 4,4

Według danych meldunkowych², z tegorocznych, znacznie niższych zbiorów w okresie lipiec-wrzesień br. skupiono 1996,7 tys. t **zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), tj. o 18,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Skup pszenicy wyniósł w tym okresie 1431,0 tys. t, a żyta – 202,9 tys. t i był mniejszy niż przed rokiem odpowiednio o 17,4% i o 29,1%. We wrześniu br. skupiono 826,8 tys. t zbóż, tj. mniej o 1,8% niż przed miesiącem i o ok. 8,4% mniej niż we wrześniu ub. roku.

² Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne.

W sezonie 2005/2006, na skutek spadku podaży ziarna z ubiegłorocznych zbiorów i jednocześnie wysokiego zużycia zbóż na cele paszowe, z uwagi na utrzymującą się wysoką produkcję trzody chlewnej, bydła i drobiu, na rynku utrzymywała się rosnąca tendencja cen zbóż. Spadek cen skupu zbóż notowano w lipcu br., ale już od sierpnia br., ograniczona podaż zbóż do skupu z tegorocznych zbiorów, wpłynęła na ponowny wzrost ich cen. We wrześniu **cen**y skupu **pszenicy** (49,38 zł/dt) i **żyta** (42,56 zł/dt) były wyższe niż przed miesiącem odpowiednio o 13,5% i o 18,6% i znacznie wyższe (odpowiednio o 38,6% i o 56,6%) niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym ceny zbóż były wyższe niż w skupie (cena pszenicy wyniosła 58,07 zł/dt, żyta – 47,68 zł/dt); w porównaniu z sierpniem wzrosły one odpowiednio o 13,2% i o 16,7%, a w skali roku – odpowiednio o 35,4% i o 49,7%. W okresie trzech kwartałów br. w skupie za pszenicę płacono średnio 42,52 zł/dt, a za żyto – 35,52 zł/dt (tj. więcej odpowiednio o 15,0% i o 27,4% niż w analogicznym okresie ub. roku), a na targowiskach – odpowiednio 47,43 zł/dt i 38,17 zł/dt.

Zbiory **ziemniaków** w roku bieżącym, szacowane na 9,0 mln t, będą mniejsze o 13,6% niż przed rokiem i o 38,6% od średnich zbiorów z lat 1996-2000. W okresie lipiec–wrzesień br. skupiono 218,2 tys. t ziemniaków, tj. mniej o 29,4% niż w analogicznym okresie ub. roku. **Ceny ziemniaków** były w tym czasie znacznie wyższe niż przed rokiem. We wrześniu ceny skupu ziemniaków (24,52 zł/dt), pomimo wysokiego sezonowego spadku (o 44,3%), były nadal wyższe niż przed rokiem (o 13,9%). Na targowiskach za 1 dt ziemniaków jadalnych płacono 102,74 zł, tj. o 62,8% więcej niż we wrześniu ub. roku.

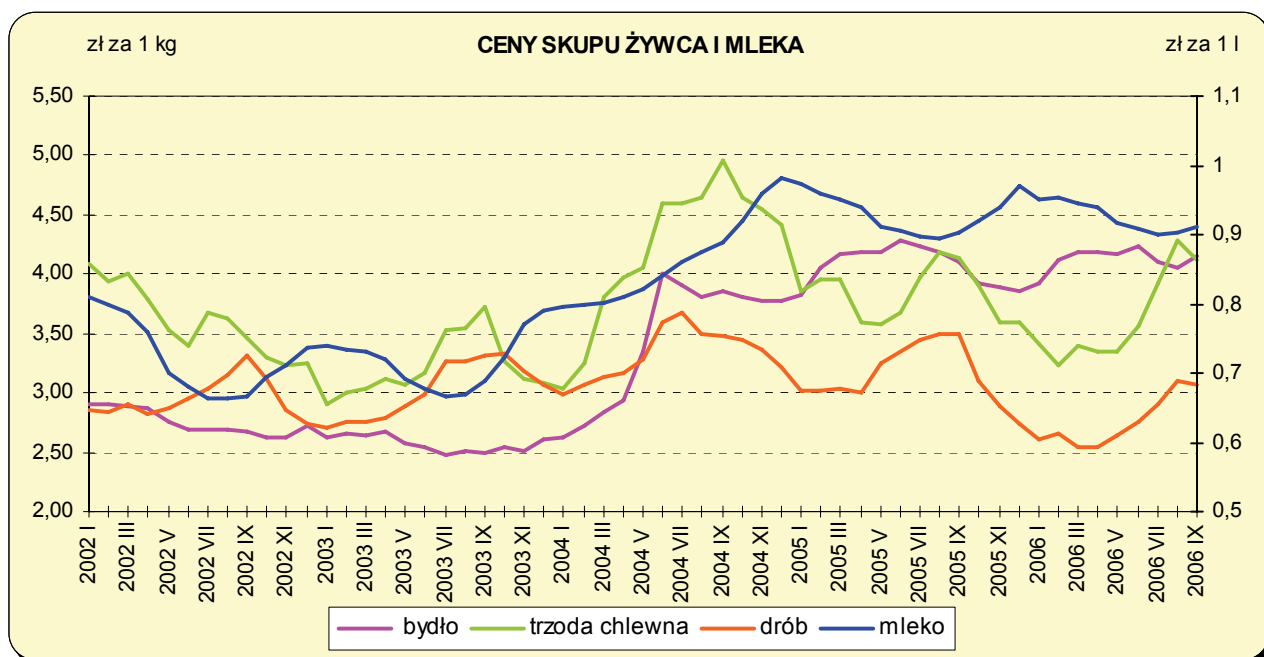
Sytuacja w produkcji zwierzęcej od początku br., przy mniejszej niż przed rokiem podaży zbóż i wzrastającym poziomie ich cen, kształtowała się pod wpływem ubiegłorocznych tendencji rozwojowych pogłowia trzody chlewnej i bydła oraz utrzymującej się na wysokim poziomie produkcji drobiarskiej.

Skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wbc kształtował się następująco:

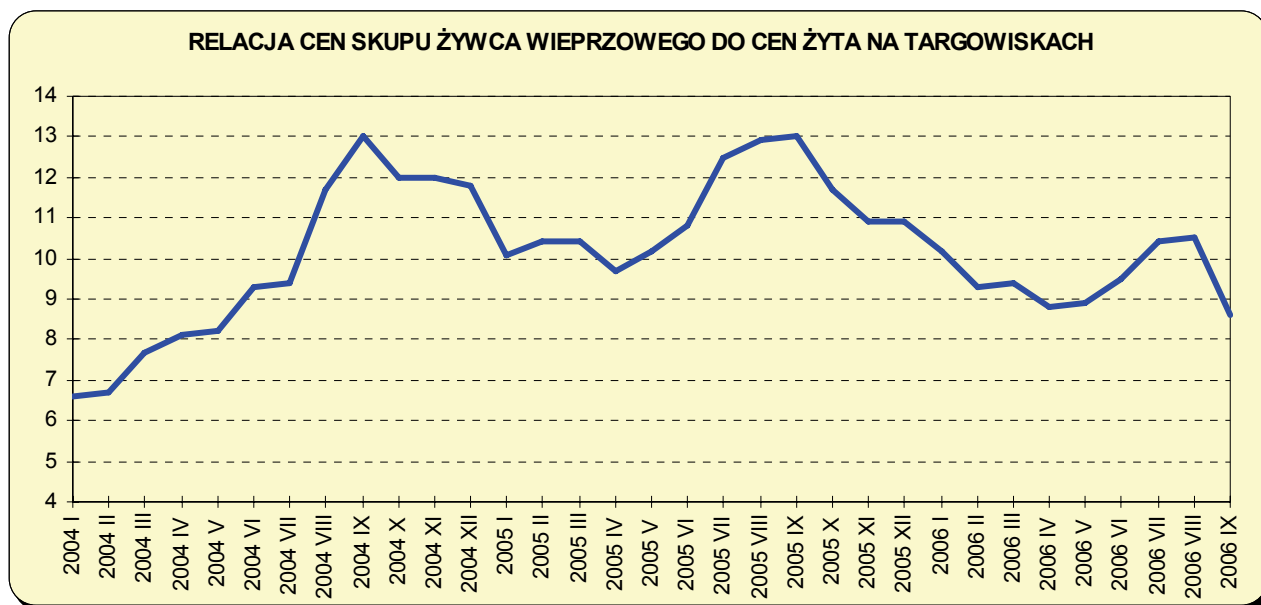
Wyszczególnienie	Styczeń–czerwiec 2006		Styczeń–wrzesień 2006	
	w tys. t	analogiczny okres ub. roku=100	w tys. t	analogiczny okres ub. roku=100
O g ó ł e m^{a)}	1398,5	108,3	1906,2	105,6
w tym:				
wołowy (łącznie z cielęcym).....	161,7	122,9	201,8	120,8
wieprzowy	803,8	109,4	1072,0	109,3
drobiowy	427,0	102,1	624,9	96,4

a) Wołowy, cielęcy, wieprzowy, barani, koński i drobiowy.

Zwiększona podaż żywca rzeźnego wpływała na kształtowanie cen większości produktów zwierzęcych na poziomie niższym niż w ub. roku. W I kwartale br. ceny **żywca wieprzowego** nie wykazywały większych zmian. Od maja do sierpnia, pomimo utrzymującej się wysokiej podaży, notowany był wzrost ich **cen** w skupie – w sierpniu ceny były o 9,0% wyższe niż przed miesiącem i po raz pierwszy w br. przekroczyły poziom ubiegłoroczny (o 2,1%). We wrześniu br. ceny żywca wieprzowego (przy skupie o 10,2% mniejszym niż przed miesiącem, ale o 11,5% większym niż przed rokiem) ponownie obniżyły się (o 3,6%) do 4,12 zł/kg i były zbliżone do ubiegłorocznych. W obrocie targowiskowym ceny żywca wieprzowego od czerwca br. wykazywały tendencję rosnącą i we wrześniu wyniosły 3,99 zł/kg. W rezultacie, w okresie trzech kwartałów br. ceny żywca wieprzowego w skupie (3,55 zł/kg) i na targowiskach (3,59 zł/kg) były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio o 7,5% i o 8,2%. W obrocie targowiskowym **ceny prosiąt** wykazywały tendencję malejącą już od października ub. roku i kształtowały się na poziomie wyraźnie niższym niż przed rokiem. We wrześniu za 1 prosię płacono ok. 104 zł, tj. mniej o 2,0% niż przed miesiącem i o ok. 20% niż we wrześniu ub. roku.

Wskaźniki opłacalności tuczu trzody chlewnej w bieżącym roku kształtowały się na poziomie niższym niż w ub. roku. Relacja średniej ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego do 1 kg żyta (wg cen targowiskowych), przy systematycznym wzroście cen zbóż, obniżała się z 10,2 w styczniu do 8,8 w kwietniu br. Wzrost cen skupu żywca wieprzowego od maja do sierpnia br. wpływał stopniowo na poprawę opłacalności tuczu trzody. W sierpniu br. relacja opłacalności wzrosła do 10,5, ale we wrześniu ponownie obniżyła się do 8,6 (wobec 13,0 przed rokiem).

Według kolejnych badań reprezentacyjnych, **pogłowie trzody chlewnej** kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Marzec 2006			Lipiec 2006		
	w tys. szt	rok poprzedni= =100	w odsetkach	w tys. szt	rok poprzedni= =100	w odsetkach
O g ó ł e m	18205,3	107,1	100,0	18880,5	104,2	100,0
Prosięta do 20 kg.....	5945,3	108,3	32,7	6127,4	101,4	32,4
Warchlaki od 20 kg do 50 kg.....	4705,9	107,1	25,8	4887,3	107,2	25,9
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:						
na ubój.....	5632,2	106,1	30,9	5961,7	105,4	31,6
na chów.....	1921,9	106,5	10,6	1904,1	102,4	10,1
w tym lochy.....	1865,7	105,9	10,3	1856,4	102,4	9,8
w tym prośne.....	1217,3	104,3	6,7	1166,9	100,7	6,2

Pogłowie trzody chlewnej, według stanu w końcu lipca br., wyniosło 18880,5 tys. szt i było o ponad 768 tys. szt. większe niż przed rokiem. Od listopada ub. roku notowany był stopniowy spadek dynamiki pogłowia trzody chlewnej ogółem, jak również pogłowia loch, w tym prośnych. W porównaniu ze stanem sprzed roku wzrost pogłowia trzody chlewnej wyniósł 4,2% (wobec wzrostu o 7,1% w końcu marca br. i 7,6% w końcu listopada ub. roku). Pogłowie loch, w tym loch

prośnych, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa możliwości produkcyjne stada, w skali roku zwiększyło się odpowiednio o 2,4% i o 0,7% (w marcu br. roczny wzrost wyniósł odpowiednio 5,9% i 4,3%, a w listopadzie ub. roku – odpowiednio 9,7% i 13,3%). W stosunku do lipca ub. roku w strukturze pogłowia trzody chlewnej ogółem zmalał udział prosiąt oraz trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej, a wzrósł udział warchlaków i tuczników. Zmiany te świadczą o wyhamowaniu trendu wzrostowego w chowie trzody chlewnej.

W okresie styczeń-wrzesień br., przy zmniejszonej podaży żywca drobiowego, **ceny drobiu rzeźnego** wykazywały niewielką tendencję rosnącą, ale były znacznie niższe niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br., przy skupie żywca drobiowego większym o 1,3% niż przed miesiącem i mniejszym o 12,0% niż przed rokiem, zahamowany został utrzymujący się od pięciu miesięcy wzrost cen drobiu rzeźnego – cena 1 kg żywca drobiowego (3,06 zł/kg) była niższa odpowiednio o 1,5% i o 12,4%. W okresie trzech kwartałów średnia cena żywca drobiowego wynosiła 2,74 zł/kg i była o ponad 17% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku.

Znacząca poprawa opłacalności chowu bydła po akcesji do Unii Europejskiej wpłynęła na odwrócenie spadkowej tendencji pogłowia bydła. Wyniki czerwcowego badania wskazują na utrzymywanie się tendencji wzrostowej w chowie tego gatunku.

Pogłowie bydła (wg stanu w czerwcu br.) kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	W tys. szt	Grudzień 2005=100	Czerwiec 2005=100	Struktura w %	
				czerwiec 2005	czerwiec 2006
O g ó ł e m	5606,4	104,1	102,2	100,0	100,0
Cielęta poniżej 1 roku	1428,2	109,2	100,2	26,0	25,5
Młode bydło od 1 do 2 lat	1039,8	104,8	106,3	17,8	18,5
Bydło 2-letnie i starsze.....	3138,4	101,8	101,9	56,2	56,0
w tym krowy.....	2823,8	100,8	101,0	51,0	50,4

W czerwcu br. **pogłowie bydła** ogółem liczyło 5606,4 tys. szt i było o 2,2% większe niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost pogłowia odnotowano we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych, przy czym w największym stopniu wzrosła populacja młodego bydła w wieku 1–2 lata (o 6,3%) i bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej (o 1,9%).

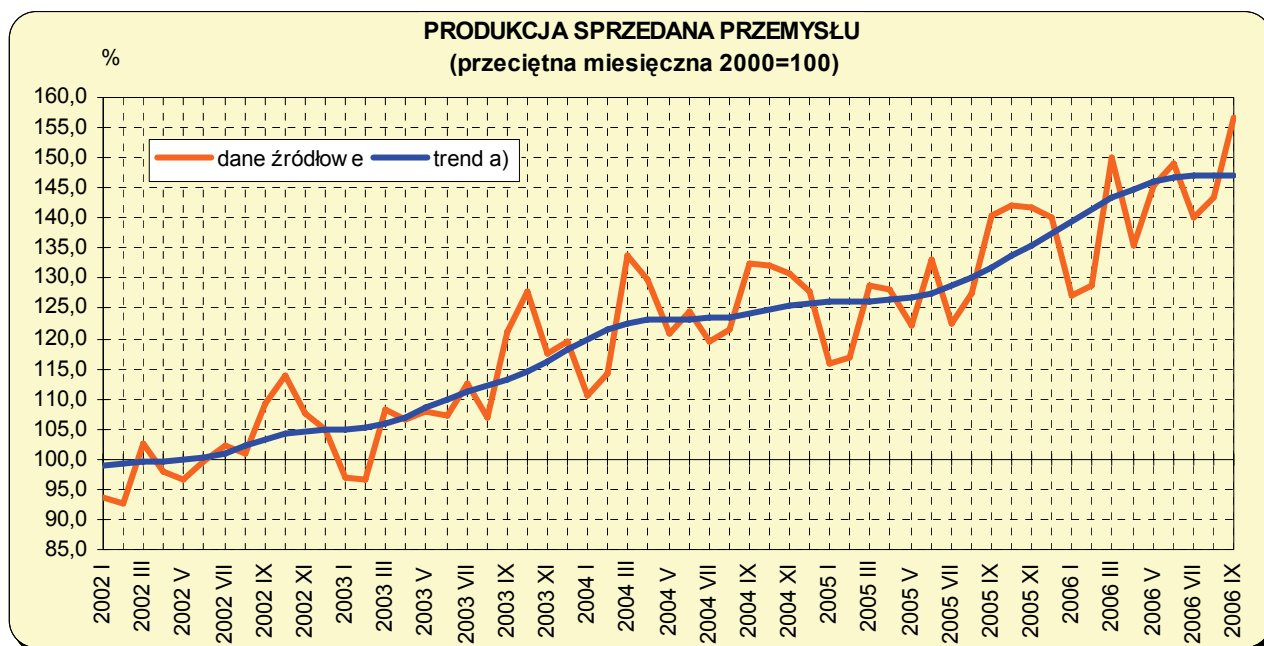
Po przystąpieniu Polski do UE i gwałtownym wzroście **cen bydła rzeźnego**, w 2006 r. ich poziom jest względnie stabilny. W okresie trzech kwartałów br. średnio za 1 kg żywca wołowego płacono w skupie 4,11 zł, a na targowiskach – 4,27 zł i były to ceny nieco wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (odpowiednio o 0,1% i o 3,6%). We wrześniu br. ceny skupu żywca wołowego, pomimo wysokiej podaży (większej o 5,7% niż przed miesiącem i o 24,1% niż przed rokiem), wzrosły w skali miesiąca o 2,1% do 4,15 zł/kg i były o 1,1% wyższe niż we wrześniu ub. roku. Na targowiskach cena żywca wołowego (4,24 zł/kg) obniżyła się o 2,1% w porównaniu z sierpniem i była o 1,4% wyższa niż przed rokiem.

W okresie styczeń-wrzesień br. **skupiono** 6399,1 mln l **mleka**, tj. o 0,9% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br., przy skupie mleka (734,0 mln l) mniejszym o 4,1% niż przed miesiącem i większym o 0,2% niż przed rokiem, za 100 l mleka płacono średnio 91,18 zł, tj. więcej o ok. 1% (zarówno w ujęciu miesięcznym, jak i rocznym). Średnio w okresie trzech kwartałów br. ceny skupu mleka wyniosły 91,95 zł/100 l i były o 0,2% niższe niż analogicznym okresie ub. roku.

Ceny krów dojnych i jałówek jednorocznych w okresie trzech kwartałów br. wykazały umiarkowany wzrost. W styczniu br. za krowę dojną płacono ok. 2224 zł, a we wrześniu – ok. 2266 zł. Ceny jałówek jednorocznych w tym okresie wzrosły odpowiednio z ok. 1378 zł do ok. 1414 zł. Średnio w okresie styczeń-wrzesień br. za 1 krowę dojną w obrocie targowiskowym płacono ok. 2299 zł, a za jałówkę 1-roczną – ok. 1430 zł i była to cena wyższa odpowiednio o 11,4% i o 10,0% niż przed rokiem.

Przemysł

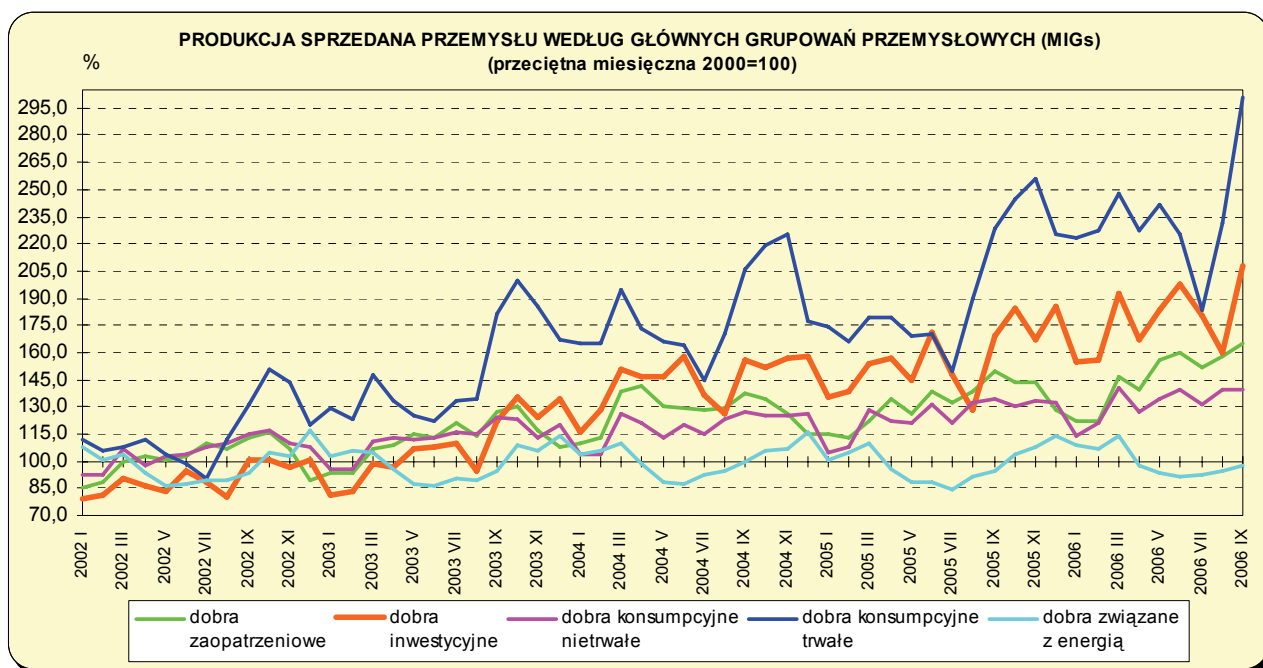
W kolejnych kwartałach br. dynamika **produkcji sprzedanej przemysłu** utrzymywała się na zbliżonym poziomie – w I kwartale wzrost wyniósł 12,4%, w II – 12,1%, w III – 12,3%. W rezultacie, produkcja sprzedana przemysłu w okresie styczeń-wrzesień ukształtowała się na poziomie o 12,3% wyższym niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku wzrost wyniósł 2,5%). Zwiększyła się produkcja w przetwórstwie przemysłowym – o 13,7%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę – o 3,5%, obniżyła się natomiast w górnictwie – o 0,2%.

^{a)} Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (przeciętna miesięczna 2000=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

We wrześniu br. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się o 11,7% w stosunku do poziomu sprzed roku, w tym w przetwórstwie przemysłowym wzrosła o 13,1%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę – o 1,1%, natomiast w górnictwie poziom produkcji nie uległ zmianie. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, wzrost produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł w skali roku 13,8%, natomiast w stosunku do sierpnia br. 2,2%.

Spośród głównych grupowań przemysłowych³, w okresie styczeń–wrzesień br. w największym stopniu wzrosła w ujęciu rocznym sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra konsumpcyjne trwałe – o ok. 27% (w tym m.in. odbiorniki telewizyjne i radiowe, urządzenia do rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu – o 63,8%) oraz inwestycyjne – o ok. 20%. Zwiększyła się również sprzedaż dóbr zaopatrzeniowych (o ok. 13%), dóbr konsumpcyjnych nietrwałych (o ok. 7%) i związanych z energią (o ok. 5%).

Poziom produkcji w działach i grupach uznawanych za **nośniki postępu technicznego** był w okresie styczeń–wrzesień br. o 26,9% wyższy niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przedsiębiorstw przemysłowych (o liczbie pracujących powyżej 49 osób), zwiększył się z 15,6% w okresie trzech kwartałów ub. roku do 16,5%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie styczeń–wrzesień br. o 10,0% wyższa niż przed rokiem, przy większym o 2,1% przeciętnym zatrudnieniu.

³ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. dotyczącym przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 w sprawie statystyki krótkookresowej.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2005				2006						2005
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
Przemysł	100,7	102,3	104,5	108,4	112,4	112,1	112,3	112,3	111,7	100,0	100,0
górnictwo	96,2	98,4	101,8	102,4	105,3	98,7	96,0	99,8	100,0	5,0	5,1
przetwórstwo											
przemysłowe	100,9	101,9	104,9	109,2	113,8	113,5	113,9	113,7	113,1	84,8	84,4
wytwarzanie i											
zaopatrywanie w energię											
elektryczną, gaz, wodę	101,4	110,0	100,9	104,2	104,7	102,9	102,6	103,5	101,1	10,2	10,5
Z przemysłu ogółem –											
działy:											
górnictwo węgla											
kamionnego i brunatnego;											
wydobywanie torfu	92,4	94,1	92,5	96,8	106,7	97,6	95,7	100,0	95,3	2,9	3,4
produkcja artykułów											
spożywczych i napojów	101,9	105,3	108,0	104,5	110,4	108,5	103,9	107,5	102,5	17,0	18,2
włókiennictwo	95,8	95,3	94,8	98,4	106,6	107,0	107,1	106,9	111,8	1,2	1,3
produkcja drewna i											
wyrobów z drewna oraz											
ze słomy i wikliny	97,8	103,2	113,1	122,0	113,7	114,6	101,0	109,5	103,8	2,6	2,7
produkcja koksu i											
produktów rafinacji ropy											
naftowej	91,9	83,9	86,8	95,4	105,7	117,9	114,8	112,8	113,9	6,3	5,6
produkcja wyrobów											
chemicznych	100,0	104,5	105,5	103,0	111,1	111,9	109,9	110,9	107,3	6,3	6,3
produkcja wyrobów											
gumowych i z tworzyw											
sztucznych	101,7	104,8	111,2	119,1	111,6	112,6	118,1	114,2	112,6	4,8	4,7
produkcja wyrobów z											
pozostałych surowców											
niemetalicznych	87,1	95,9	110,6	120,7	113,8	120,6	120,9	119,1	118,1	4,0	3,9
produkcja metali	92,5	88,4	93,9	98,8	114,2	116,2	116,3	115,6	111,1	4,9	4,5
produkcja wyrobów z											
metali	107,1	107,9	115,6	112,4	113,8	114,4	121,2	116,7	119,7	5,6	5,4
produkcja maszyn i											
urządzeń	109,5	117,3	115,7	127,6	118,8	110,0	113,0	113,7	110,0	4,7	4,8
produkcja maszyn i											
aparatury elektrycznej	97,8	100,2	100,8	143,3	115,3	113,4	111,1	113,2	112,4	3,3	3,1
produkcja sprzętu i											
urządzeń radiowych,											
telewizyjnych i											
telekomunikacyjnych	111,8	102,3	96,0	119,3	175,8	135,6	148,5	152,0	145,3	2,1	1,7
produkcja pojazdów											
samochodowych,											
przyczep i naczep	111,4	97,2	102,2	101,6	120,5	122,8	131,3	124,7	128,8	9,7	9,1
produkcja pozostałego											
sprzętu transportowego	98,8	104,7	97,9	107,4	97,3	90,7	135,7	106,4	126,6	1,4	1,5
produkcja mebli;											
pozostała działalność											
produkcyjna	100,1	102,7	103,6	104,0	109,0	114,8	103,4	109,0	110,8	3,5	3,7
wytwarzanie i											
zaopatrywanie w energię											
elektryczną, gaz, parę											
wodną i gorącą wodę	101,9	110,8	101,6	104,9	105,1	103,4	102,2	103,7	101,1	9,3	9,6

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu wystąpił w 26 (spośród 29) działach przemysłu, których udział stanowił 94,9% ogółu produkcji. Wśród działów o znaczącym udziale zwiększyła się m.in. produkcja:

- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 24,7% (m.in. produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników – o 28,8%),
- wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych – o 19,1% (m.in. wyrobów betonowych i gipsowych – o 24,8%, ceramiki szlachetnej, materiałów i wyrobów ogniotrwałych – o 23,5%),
- wyrobów z metali – o 16,7% (m.in. produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych – o 22,0%, obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych – o 21,5%),
- metali – o 15,6% (m.in. produkcja żeliwa i stali oraz stopów żelaza – o 20,1%),
- wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych – o 14,2% (wzrost w obu grupach),
- maszyn i urządzeń – o 13,7% (m.in. produkcja sprzętu gospodarstwa domowego, gdzie indziej niesklasyfikowana – o 27,1%, maszyn dla rolnictwa i leśnictwa – o 18,0%),
- maszyn i aparatury elektrycznej – o 13,2% (produkcja elektrycznych silników, prądnic i transformatorów – o 27,3%, izolowanych drutów i przewodów – o 15,7%),
- koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 12,8% (wzrost w obu grupach).

W produkcji artykułów spożywczych i napojów, mającej największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu, wzrost wyniósł 7,5%. Sprzedaż zwiększyła się we wszystkich grupach tego działu, w tym m.in. w produkcji gotowych pasz dla zwierząt – o 11,8%, pozostałych artykułów spożywczych – o 9,2%, w produkcji, przetwórstwie i konserwowaniu mięsa i wyrobów z mięsa – o 7,9%.

Z obserwowanych w okresie styczeń–wrzesień br. 241 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 157 była wyższa niż przed rokiem. Znaczny wzrost w skali roku uzyskano w produkcji m.in. mięsa drobiowego, olejów napędowych, olejów opałowych, polipropylenu, stali surowej, wyrobów walcowanych na gorąco, chłodziarek i zamrażarek, maszyn pralniczych automatycznych, odbiorników telewizyjnych, samochodów osobowych, pojazdów do transportu publicznego, wagonów kolejowych towarowych. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 83 wyrobów i grup wyrobów, w tym produkcja m.in. węgla kamiennego, gazu ziemnego, siarki, płyt pilśniowych, nawozów azotowych, opon, aluminium hutniczego, odkurzaczy.

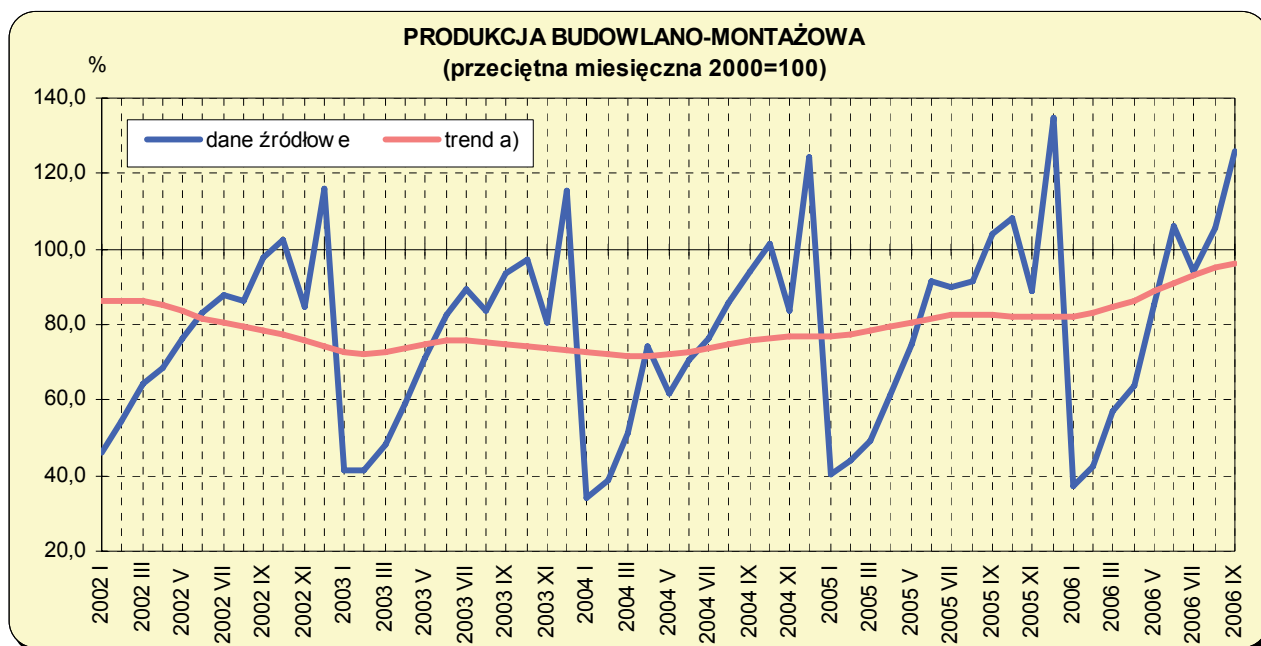
Według wstępnych danych, w październiku br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym jest oceniany korzystnie, podobnie jak we wrześniu. W najbliższym okresie przewidywane jest rozszerzenie portfela zamówień oraz produkcji w skali mniejszej niż sygnalizowano przed miesiącem. Oczekiwania dotyczące sytuacji finansowej są pozytywne, zbliżone do prognoz z poprzedniego miesiąca. Liczba pracowników może nieznacznie wzrosnąć.

Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w październiku br. najczęściej respondentów wymieniało wysokie obciążenia na rzecz budżetu (poziom jak przed rokiem) oraz niedostateczny popyt na rynku krajowym (uciążliwość w ujęciu rocznym znacząco zmniejszyła się). Obniżyło się również znaczenie niedostatecznego popytu zagranicznego, konkurencyjnego importu, niejasnych i niespójnych przepisów prawnych oraz problemów finansowych. Więcej przedsiębiorców niż przed rokiem sygnalizowało natomiast przeszkody związane m.in. z niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

Przedsiębiorstw przewidują, że nakłady na działalność inwestycyjną w przetwórstwie przemysłowym mogą nieznacznie wzrosnąć w stosunku do poniesionych w 2005 r. Wykorzystanie mocy produkcyjnych jest szacowane na ok. 80% (wzrost o 2,1 pkt w porównaniu z badaniem sprzed roku).

Budownictwo

Znaczne przyspieszenie tempa wzrostu produkcji budowlano-montażowej w sierpniu i wrześniu br. wpłynęło na dalszą poprawę jej dynamiki w okresie narastającym. W rezultacie, w okresie trzech kwartałów br. wzrost produkcji w budownictwie (liczony w ujęciu rocznym) był wyższy od notowanego w I kwartale i w I półroczu br. (14,4%, wobec odpowiednio 4,5% i 9,2%). Szybciej rosła sprzedaż robót o charakterze remontowym (wzrost o 18,5%) niż inwestycyjnym (o 12,8%). Udział robót inwestycyjnych w ogólnej produkcji budowlano-montażowej zmniejszył się o 1,0 pkt, do 71,2%.

^{a)} Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji sprzedanej budownictwa ogółem (przeciętna miesięczna 2000=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

We wrześniu br. produkcja zwiększyła się w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 21,2%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym wzrost w skali roku wyniósł 20,9%, natomiast w porównaniu z sierpniem br. – 5,9%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2005				2006				2005	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100								struktura w %	
O g ó ł e m	105,7	108,5	108,0	107,4	104,5	109,2	114,4	121,2	100,0	100,0
z tego roboty budowlane o charakterze:										
inwestycyjnym	106,3	108,5	107,7	107,6	102,8	108,1	112,8	120,2	71,2	72,2
remontowym	104,1	108,5	108,8	107,0	109,4	112,0	118,5	123,7	28,8	27,8
Z ogółem – grupy przedsiębiorstw:										
przygotowanie terenu pod budowę	154,8	165,8	181,5	184,1	152,1	163,0	148,5	138,5	1,7	1,3
wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna	108,0	110,2	108,7	107,8	103,3	108,2	114,7	123,3	84,2	84,1
wykonywanie instalacji budowlanych	92,4	93,4	98,1	99,4	103,9	111,1	110,7	105,9	12,3	12,5
wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych	96,8	116,6	111,2	109,6	126,0	98,6	93,4	96,9	1,7	2,1

Wśród grup przedsiębiorstw budowlanych, w okresie trzech kwartałów br. największy wzrost sprzedaży w ujęciu rocznym obserwowano w podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest przygotowanie terenu pod budowę, przy czym udział tej grupy w strukturze produkcji budowlano-montażowej jest niewielki.

Zwiększenie sprzedaży odnotowano ponadto w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie wznoszeniem budynków i budowli; inżynierią lądową i wodną. Wzrost sprzedaży wystąpił we wszystkich klasach, w tym w podmiotach specjalizujących się w robotach budowlanych drogowych – o ok. 20%, budujących głównie obiekty inżynierii wodnej – o ponad 17%. W przedsiębiorstwach wykonujących specjalistyczne roboty budowlane sprzedaż była wyższa niż przed rokiem o ok. 16%, w jednostkach specjalizujących się w wykonywaniu konstrukcji i pokryć dachowych – o ponad 15%, a w podmiotach zajmujących się głównie budownictwem ogólnym i inżynierią lądową – o ponad 13%.

Wzrost produkcji w grupie przedsiębiorstw wykonujących głównie instalacje budowlane spowodowany był zwiększeniem sprzedaży wśród podmiotów zajmujących się głównie instalacjami elektrycznymi – o ok. 24%, instalacjami cieplnymi, wodnymi, wentylacyjnymi

i gazowymi – o ok. 9% oraz w jednostkach wykonujących roboty budowlane izolacyjne – o ok. 6%. Spadek notowano natomiast w przedsiębiorstwach zajmujących się pozostałymi instalacjami budowlanymi – o ok. 5%.

Niższa niż przed rokiem była sprzedaż robót w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane wykończeniowe.

W okresie styczeń–wrzesień br. w strukturze produkcji budowlano-montażowej ogółem wyższy niż przed rokiem był udział obiektów inżynierii lądowej i wodnej, a zmniejszył się – budynków mieszkalnych i niemieszkalnych.

Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej wg rodzajów obiektów budowlanych przedstawiała się następująco:

Rodzaje obiektów	Struktura (w %)	
	I–IX 2005	I–IX 2006
O g ó ł e m	100,0	100,0
Budynki razem	49,1	46,9
budynki mieszkalne	15,4	14,3
mieszkalne jednorodzinne	1,6	1,5
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	12,7	11,5
zbiorowego zamieszkania	1,1	1,3
budynki niemieszkalne	33,7	32,6
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	1,0	1,1
biurowe	4,3	3,5
handlowo-usługowe	6,2	6,7
transportu i łączności	0,7	0,8
przemysłowe i magazynowe	13,1	12,5
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	6,6	6,3
pozostałe	1,8	1,7
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	50,9	53,1
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	18,3	23,4
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	1,8	1,8
drogi lotniskowe	0,2	0,3
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	2,7	2,7
budowle wodne	1,6	1,4
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie energetyczne przesyłowe	6,7	5,5
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	11,4	10,1
oczyszczalnie wód i ścieków	3,1	2,0
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	5,2	4,8
budowle sportowe i rekreacyjne	0,5	0,9
obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane	2,5	2,2

W październiku br., według wstępnych danych, **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie jest nadal optymistyczny, nieznacznie niższy niż przed miesiącem. Przewidywania

dotyczące portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe oraz produkcji są również korzystne, ale gorsze od ocen z września. Prognozy związane z sytuacją finansową są nadal pozytywne, chociaż nieco ostrożniejsze od tych sprzed miesiąca.

Przedsiębiorstwa przewidują, że nakłady na działalność inwestycyjną w budownictwie mogą nieznacznie wzrosnąć w stosunku do nakładów poniesionych w 2005 r. Nadal rośnie zainteresowanie leasingiem.

Od kwietnia br. stopniowo zwiększa się wykorzystanie mocy produkcyjnych w budownictwie (szacowane w październiku br. na ok. 88%). Największe wykorzystanie mocy produkcyjnych notuje się w przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna.

W październiku br. jako najbardziej znaczące bariery w prowadzeniu działalności budowlanej przedsiębiorstwa nadal wskazują m.in. konkurencję ze strony innych firm, koszty zatrudnienia oraz niedobór wykwalifikowanych pracowników, przy czym dotkliwość tej ostatniej bariery zwiększyła się w skali roku najbardziej spośród wszystkich utrudnień wymienianych przez przedsiębiorstwa. Znacznie zmniejszyła się, w porównaniu z październikiem ub. roku, uciążliwość barier związanych m.in. z niedostatecznym popytem i konkurencją ze strony innych firm.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych⁴, w okresie trzech kwartałów br. **oddano do użytkowania** 75651 mieszkań (tj. o 2,2% mniej niż przed rokiem), w tym w budownictwie indywidualnym – 39245 (o 12,0% mniej) oraz w zakładowym – 169 (wobec 316). Zwiększyła się natomiast liczba mieszkań przekazanych w pozostałych formach budownictwa mieszkaniowego. Udział budownictwa indywidualnego w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania zmniejszył się o 5,7 pkt, do 51,9%.

W okresie styczeń–wrzesień br. w 9 województwach efekty budownictwa mieszkaniowego były gorsze niż przed rokiem. Największy spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania miał miejsce w województwie wielkopolskim – o 12,2% (do 7310 mieszkań) oraz mazowieckim – o 5,4%, w którym tradycyjnie przekazano najwięcej mieszkań – 17733. W pozostałych 7 województwach obserwowano wzrost liczby zrealizowanych mieszkań w granicach od 25,1% do 0,1%.

We wrześniu br. oddano do użytkowania 9184 mieszkania, tj. o 3,5% mniej niż przed rokiem. Wpłynął na to zwłaszcza spadek w budownictwie indywidualnym, w którym przekazano 4478

⁴ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

mieszkań – o 9,2% mniej niż we wrześniu ub. roku. Zmniejszenie liczby oddanych mieszkań odnotowano ponadto w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – zrealizowano tam 3443 mieszkania (o 0,4% mniej niż przed rokiem), społecznym czynszowym – 371 (o 11,7%), komunalnym – 167 (o 21,2%) oraz zakładowym – 3 mieszkania (wobec 23 przed rokiem). Większą liczbę mieszkań przekazano w budownictwie spółdzielczym – 722 (wobec 472).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie trzech kwartałów br. wyniosła 103,8 m² i była o 3,7 m² mniejsza niż w okresie styczeń-wrzesień ub. roku.

Liczba i struktura mieszkań oddanych do użytkowania oraz ich przeciętna powierzchnia użytkowa kształtowały się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	I-IX 2005			I-IX 2006		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m.....	77382	100,0	107,5	75651	100,0	103,8
Indywidualne.....	44603	57,6	142,9	39245	51,9	143,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	22025	28,5	62,7	24018	31,8	63,9
Spółdzielcze	5251	6,8	56,0	5760	7,6	59,1
Spółeczne czynszowe.....	3511	4,5	50,0	4014	5,3	50,1
Komunalne.....	1676	2,2	42,8	2445	3,2	46,0
Zakładowe.....	316	0,4	64,9	169	0,2	79,9

W okresie dziewięciu miesięcy br. **wydano pozwolenia** na budowę 120387 mieszkań (o 32,1% więcej niż przed rokiem). Wyższa niż przed rokiem była również liczba mieszkań, których budowę **rozpoczęto** (o 22,1%) i wyniosła 101620 mieszkań.

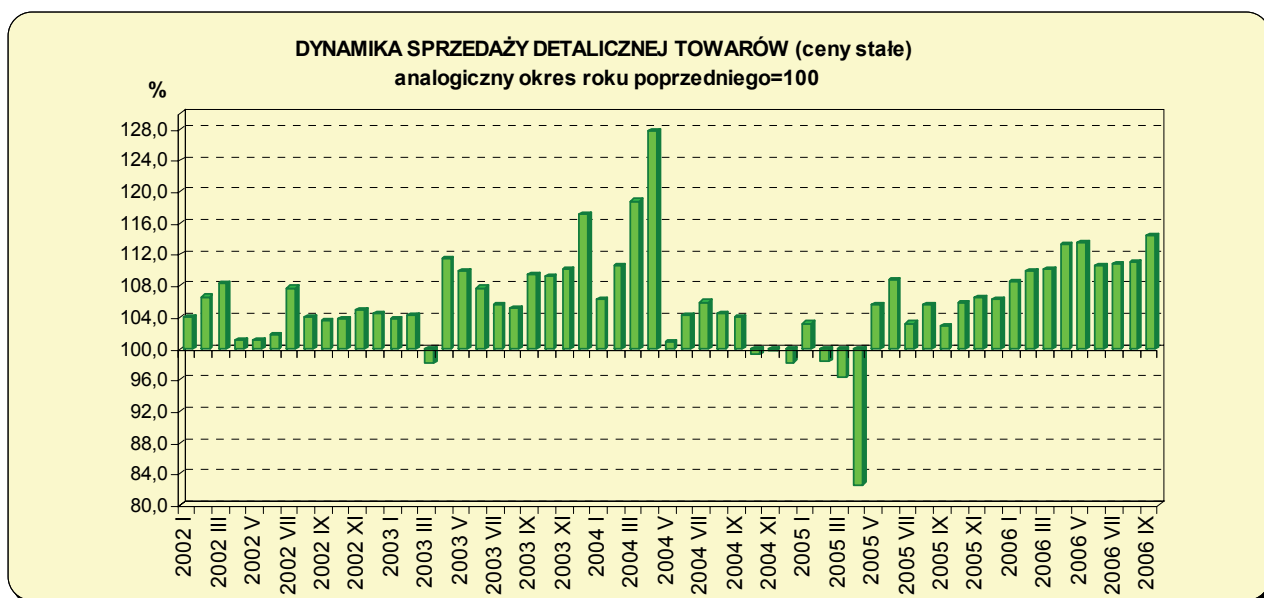
Liczba, struktura i dynamika mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz których budowę rozpoczęto kształtowały się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-IX 2006					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2005=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2005=100
O g ó ł e m	120387	100,0	132,1	101620	100,0	122,1
Indywidualne	57825	48,0	117,9	55839	54,9	117,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	51010	42,4	164,3	34585	34,0	143,3
Spółdzielcze	4812	4,0	107,9	5449	5,4	101,2
Spółeczne czynszowe	3256	2,7	99,0	3210	3,2	83,8
Komunalne.....	3218	2,7	111,2	2247	2,2	109,5
Zakładowe.....	266	0,2	72,5	290	0,3	187,1

Szacuje się, że w końcu września br. **w budowie** było 629,9 tys. mieszkań, tj. o 1,9% więcej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

W okresie trzech kwartałów br. **sprzedaż detaliczna** (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 11,6% wyższa niż przed rokiem (w ub. roku wzrost nieznaczny – o 0,1%), przy czym w kolejnych kwartałach br. dynamika sprzedaży wyraźnie przyspieszała (w III kwartale wzrost wyniósł 13,8%). W okresie styczeń–wrzesień br. w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych wzrost wyniósł 10,3% w ujęciu rocznym. Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej wzrost notowały także m.in. jednostki prowadzące sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 10,7%), w grupie „pozostałe” (o 6,8%) oraz pojazdów samochodowych, motocykli i części (o 13,0%).

Wrzesień br. był kolejnym miesiącem wysokiego wzrostu sprzedaży detalicznej w skali roku (o 14,4%).

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2005				2006					2005	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres poprzedniego roku=100									struktura w %	
O g ó ł e m ^{a)}	99,6	96,8	104,1	105,4	109,0	111,8	113,8	111,6	114,4	100,0	100,0
w tym:											
pojazdy samochodowe, motocykle, części....	88,2	85,0	96,4	101,3	111,5	106,5	122,1	113,0	133,4	9,1	9,3
paliwa stałe, ciekłe i gazowe	107,8	105,0	90,8	98,8	107,2	104,9	119,1	110,7	115,2	19,4	18,7
żywności, napoje i wyroby tytoniowe	108,2	103,0	108,0	104,9	106,9	113,7	110,1	110,3	110,6	27,6	27,8
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt											
ortopedyczny	125,8	123,0	119,8	113,6	111,7	113,2	114,2	113,0	108,4	3,2	3,1
meble, rtv, agd.	111,8	107,0	193,3	114,9	112,6	119,3	123,4	118,9	125,8	5,2	4,9
pozostałe	83,6	85,5	99,9	101,4	106,3	109,4	104,7	106,8	105,3	21,1	22,2

a) Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać m.in. ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę wolumenu sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w okresie trzech kwartałów była o 9,0% wyższa niż przed rokiem. Sprzedaż przedsiębiorstw hurtowych wzrosła w tym okresie o 10,4%, w tym najbardziej w przedsiębiorstwach zajmujących się dystrybucją maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia, wyrobów tytoniowych oraz agd, rtv i artykułów użytku domowego.

We wrześniu br. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 9,8%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – o 11,7%.

Wstępne wyniki badania **koniunktury** z października br. wskazują, że przedsiębiorstwa handlowe nadal pozytywnie i nieco lepiej niż przed miesiącem oceniają sytuację w zakresie bieżącej sprzedaży. Optymistycznie bieżącą sprzedaż oceniają jednostki o liczbie pracujących 250 osób i więcej oraz od 50 do 249 osób, natomiast w układzie branżowym – przedsiębiorstwa sprzedające meble, rtv, agd i żywność. Pesymistycznie oceniają sprzedaż jednostki o liczbie pracujących do 9 osób i od 10 do 49 osób oraz jednostki branży pojazdy samochodowe oraz włókno, odzież, obuwie. Również pozytywne, i korzystniejsze niż we wrześniu, są prognozy sprzedaży na najbliższe trzy miesiące. Wzrostu sprzedaży spodziewają się jednostki o liczbie pracujących 250 i więcej osób oraz od 50 do 249 osób, a w podziale na branże - jednostki sprzedające meble, rtv, agd oraz włókno, odzież, obuwie. Negatywnie przyszłą sprzedaż oceniają przedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób i od 10 do 49 osób oraz jednostki branży żywnościowej oraz sprzedające pojazdy samochodowe.

Głównym czynnikiem ograniczającym działalność ankietowanych przedsiębiorstw handlowych jest w październiku br. nadal konkurencja na rynku (73,9% wskazań) i koszty zatrudnienia (56,4%), przy jednoczesnym wzroście ich uciążliwości w stosunku do notowań z ub. roku. Znacząco obniżyło się natomiast znaczenie bariery związanej z niedostatecznym popytem.

W październiku br. w stosunku do analogicznego okresu ub. roku zwiększył się udział przedsiębiorstw handlowych, dla których głównym źródłem finansowania są fundusze własne (do 69,9%), a także wzrosło znaczenie kredytu bankowego (do 24,7% wskazań) i kredytu kupieckiego (do 28,0% wskazań).

W okresie najbliższych sześciu miesięcy przedsiębiorstwa handlowe przewidują wzrost wydatków inwestycyjnych na poziomie niższym niż prognozowano we wrześniu br. Największego wzrostu wydatków inwestycyjnych spodziewają się przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 250 i więcej osób, a w układzie branżowym - jednostki sprzedające meble, rtv, agd.

Transport

W okresie trzech kwartałów br. **sprzedaż usług**¹² w jednostkach transportu ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w cenach stałych zwiększyła się o 13,2% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, przy czym w III kwartale odnotowano przyspieszenie dynamiki sprzedaży (wzrost wyniósł 14,7%) w stosunku do obserwowanej w I półroczu. Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem w okresie styczeń–wrzesień br., wysoki wzrost sprzedaży usług wystąpił m.in. w transporcie samochodowym (o 14,8%) oraz działalności związanej z turystyką (o 41,3%), przy wzroście o 5,5% w transporcie kolejowym. We wrześniu br. sprzedaż usług transportowych była o 16,2% wyższa niż przed rokiem.

Przewozy ładunków ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 250,4 mln ton, tj. o 5,8% więcej niż przed rokiem. Wzrost przewozów obserwowano w większości rodzajów transportu, z wyjątkiem żeglugi śródlądowej. We wrześniu br. przewieziono 30,1 mln ton ładunków, tj. o 5,0% więcej niż przed rokiem. W porównaniu z sierpniem br. średniodobowe przewozy ładunków wzrosły o 1,4%.

Transportem kolejowym przewieziono w okresie styczeń–wrzesień br. 114,2 mln ton ładunków, tj. o 4,5% więcej niż przed rokiem. Wzrost przewozów wystąpił w większości grup ładunków, z wyjątkiem m.in. surowej ropy naftowej, wyrobów pochodzących z ropy naftowej oraz minerałów surowych i przetworzonych. W komunikacji międzynarodowej, stanowiącej około 51% ogólnych przewozów transportem kolejowym (przed rokiem 47%), wzrosły przewozy towarów importowanych (o ok. 17%), eksportowanych (o ok. 11%) oraz tranzytowych (o ok. 14%), natomiast w komunikacji wewnętrznej odnotowano spadek przewozów o 3,7%. We wrześniu br. transportem kolejowym przewieziono 14,0 mln ton ładunków, tj. o 7,6% więcej niż przed rokiem. W porównaniu z sierpniem br. średniodobowe przewozy ładunków były wyższe o 1,1% (przed rokiem wzrost o 7,0%).

Transportem samochodowym zarobkowym od początku roku przewieziono 83,1 mln ton ładunków, tj. o 10,6% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. przewozy wyniosły 10,3 mln ton ładunków, tj. o 9,8% więcej niż przed rokiem, przy czym znacznie wzrósł

¹² Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

w tym okresie potencjał przewozowy transportu samochodowego – o 18,8%. W porównaniu z sierpniem br. średniodobowe przewozy ładunków zwiększyły się o 6,3%.

Transportem rurociągowym w okresie trzech kwartałów br. przetłoczono 42,4 mln ton ropy i produktów naftowych, tj. o 2,3% więcej niż przed rokiem. We wrześniu br. przetłoczono 4,4 mln ton tych produktów, tj. o 8,2% mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku.

Żegluga śródlądową przewieziono w okresie styczeń–wrzesień br. 3,6 mln ton ładunków (o 13,2% mniej niż przed rokiem), natomiast we wrześniu – 0,6 mln ton (spadek o 15,9% w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku).

Żegluga morską od początku roku przewieziono 7,1 mln ton ładunków (o 8,1% więcej niż przed rokiem). We wrześniu br. przewozy wyniosły 0,8 mln ton ładunków i były o 3,1% wyższe od notowanych odpowiednio w ub. roku.

W portach morskich w okresie trzech kwartałów br. przeładowano 45,1 mln ton ładunków, tj. o 4,5% więcej niż przed rokiem. Wzrosły przeładunki większości grup, w tym najbardziej drobnicy – o 14,2% oraz zboża – o 10,3%, natomiast spadły m.in. węgla i koksu – o 8,9%. Wzrost przeładunków odnotowano w portach: Gdynia (o 20,1%), Szczecin (o 6,3%), Świnoujście (o 7,5%) i Kołobrzeg (o 1,9%), natomiast spadek – w portach Gdańsk (o 2,8%) i Police (o 8,7%). We wrześniu br. przeładowano 4,7 mln ton ładunków, tj. o 18,8% mniej niż przed rokiem.

W okresie styczeń–wrzesień br. **środkami komunikacji publicznej** (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) przewieziono 739,0 mln pasażerów, tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem. Zmniejszyły się przewozy w transporcie samochodowym (o 5,3% do 538,3 mln pasażerów) i żegludze śródlądowej (o 7,8% do 0,2 mln), natomiast wzrosły m.in. w transporcie kolejowym (o 3,0% do 195,3 mln) i lotniczym (o 26,7% do 4,6 mln).

Łączność

W okresie trzech kwartałów br. **sprzedaż usług** w jednostkach łączności ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób), obejmująca wpływy za usługi pocztowe i kurierskie oraz za usługi telekomunikacyjne, była w cenach stałych o ok. 7% wyższa niż przed rokiem, przy czym dynamika sprzedaży usług telekomunikacyjnych była większa niż usług pocztowych i kurierskich.

W końcu września br. liczba abonentów i użytkowników (usługi z przedpłatą) **telefonii komórkowej** wyniosła 34,8 mln i była o 28,3% większa niż przed rokiem oraz o 19,3% większa niż w końcu ub. roku. W okresie trzech kwartałów br. przybyło 5,6 mln abonentów i użytkowników, tj. o 39,5% więcej niż przed rokiem.

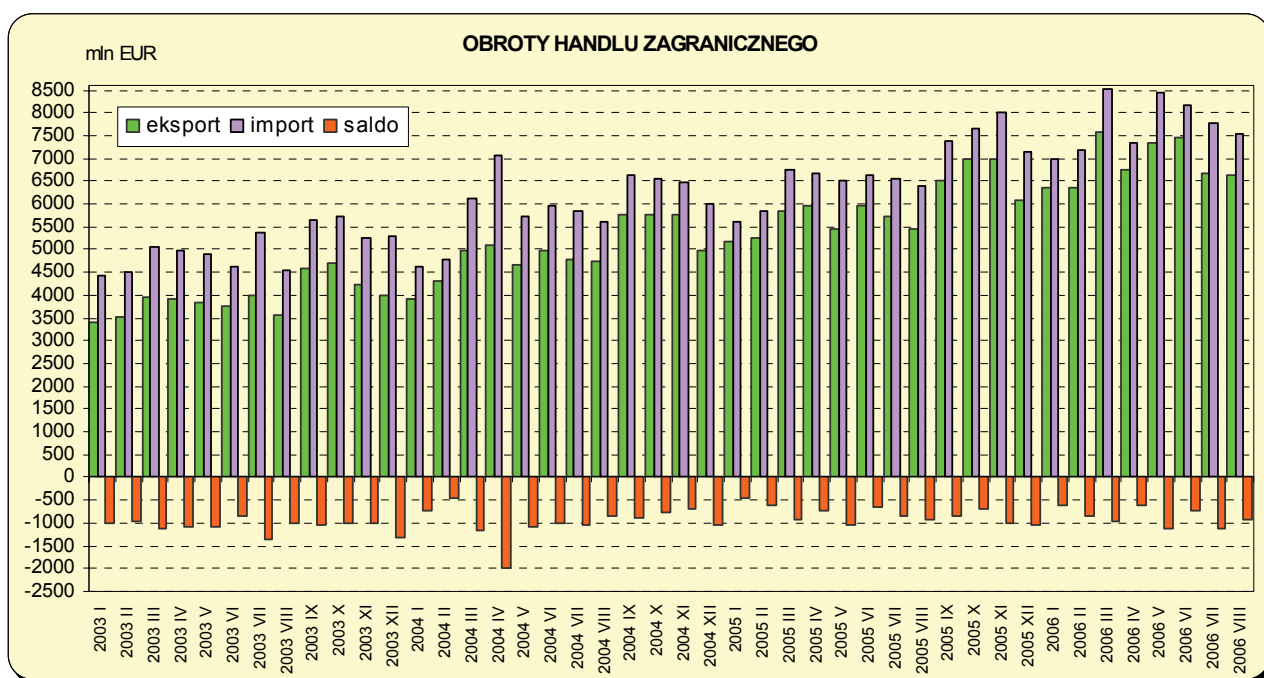
W końcu września br. liczba łączy głównych¹³ w sieci publicznej **telefonii przewodowej** wyniosła 11,4 mln, tj. o 3,0% mniej niż w końcu grudnia ub. roku. W miastach liczba łączy głównych zmalała o 3,1%, a na wsi – o 2,6%. W końcu trzeciego kwartału br. liczba łączy w dostęпах ISDN¹⁴ (instalowanych głównie w miastach) wyniosła 1,3 mln i była o 0,5% mniejsza niż w końcu ub. roku.

¹³ Standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) powiększone o liczbę łączy w dostęпах ISDN.

¹⁴ Telefoniczna sieć cyfrowa z integracją usług, umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–sierpień br., wzrosły obroty handlu zagranicznego w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Najbardziej zwiększyła się wymiana z krajami Europy Środkowo-Wschodniej oraz import z krajów rozwijających się. Ujemne saldo obrotów towarowych ogółem pogorszyło się w porównaniu z sytuacją sprzed roku, przy czym saldo z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE) było dodatnie, a z krajami rozwijającymi się i krajami Europy Środkowo-Wschodniej – ujemne. W imporcie ogółem zmniejszył się udział importu towarów z przeznaczeniem na dobra inwestycyjne i na cele konsumpcyjne, a wzrósł – z przeznaczeniem na zużycie pośrednie.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był wyższy niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku o 17,3% i wyniósł 216021,8 mln zł, a import zwiększył się o 16,1% do 243000,4 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 26978,6 mln zł (przed rokiem minus 25220,9 mln zł). Obroty liczone w euro wzrosły po stronie eksportu o 22,9%, do 55110,3 mln EUR, a po stronie importu o 21,6%, do 61984,3 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 6874,0 mln EUR (przed rokiem minus 6143,9 mln EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 67857,4 mln USD i był wyższy o 18,2%, a import – 76308,5 mln USD, tj. o 17,0% wyższy niż przed rokiem. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 8451,1 mln USD (przed rokiem minus 7837,1 mln USD).

Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń–lipiec br. był o 16,9% wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku, a import – o 13,9%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 18,4%, a z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 26,2%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł o 10,9%, a z krajów UE – o 11,3%.

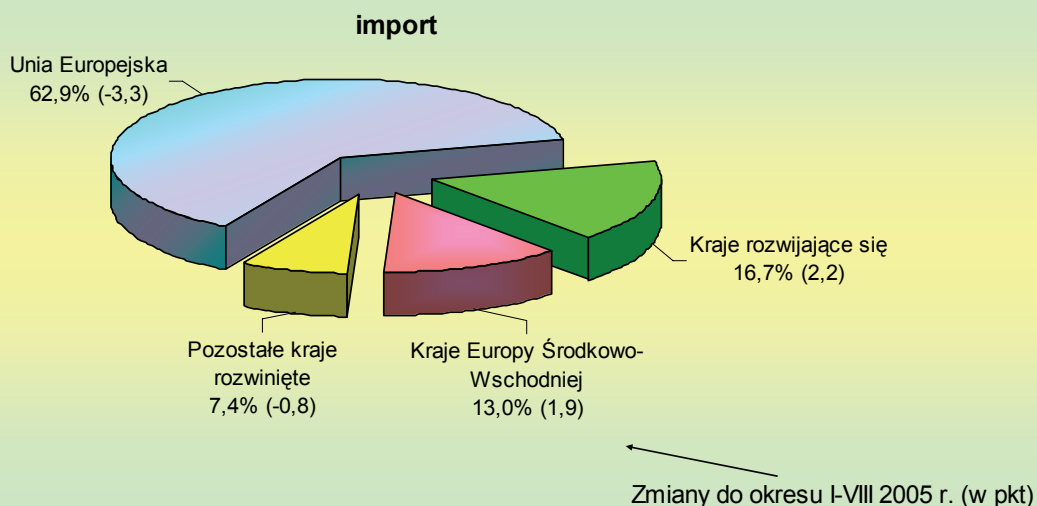
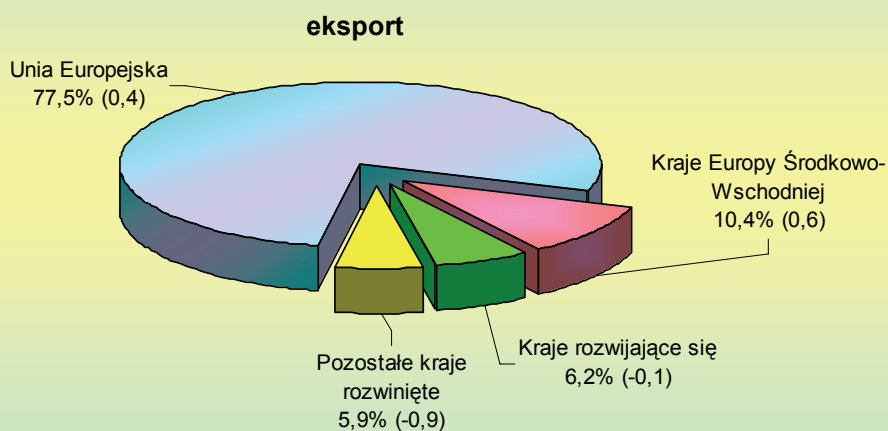
Ceny transakcyjne towarów eksportowanych były wyższe o 0,3% w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku, a towarów importowanych – o 2,1%. **Wskaźnik terms of trade** ogółem wyniósł 98,2, w tym w wymianie z krajami UE – 100,3, a w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 80,2. Niekorzystne warunki wymiany handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej były przede wszystkim rezultatem wzrostu cen importowanych paliw.

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2006						2005	2006
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I–VIII 2005=100			I–VIII	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	216021,8	55110,3	67857,4	117,3	122,9	118,2	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	180141,3	45968,3	56531,7	116,6	122,1	117,3	83,9	83,4
w tym Unia Europejska	167443,7	42728,6	52524,4	118,0	123,6	118,6	77,1	77,5
w tym strefa euro	114849,3	29310,1	36024,3	114,2	119,7	114,8	54,6	53,2
Kraje rozwijające się	13483,9	3440,5	4257,7	115,9	121,6	117,9	6,3	6,2
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej	22396,6	5701,5	7068,0	124,6	130,3	126,6	9,8	10,4
IMPORT	243000,4	61984,3	76308,5	116,1	121,6	117,0	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	170829,9	43579,6	53611,8	109,6	114,8	110,4	74,4	70,3
w tym Unia Europejska	152787,8	38974,9	47934,8	110,3	115,5	111,0	66,2	62,9
w tym strefa euro	116468,7	29711,6	36540,1	109,9	115,1	110,6	50,6	47,9
Kraje rozwijające się	40559,2	10348,5	12762,2	133,5	139,9	134,9	14,5	16,7
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej	31611,3	8056,2	9934,5	136,6	142,9	138,0	11,1	13,0
SALDO	-26978,6	-6874,0	-8451,1	X	X	X	X	X
Kraje rozwinięte	9311,4	2388,7	2919,9	X	X	X	X	X
w tym Unia Europejska	14655,9	3753,7	4589,6	X	X	X	X	X
w tym strefa euro	-1619,4	-401,5	-515,8	X	X	X	X	X
Kraje rozwijające się	-27075,3	-6908,0	-8504,5	X	X	X	X	X
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej	-9214,7	-2354,7	-2866,5	X	X	X	X	X

W strukturze geograficznej obrotów handlowych w okresie styczeń–sierpień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, w eksporcie wzrósł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej, a obniżył się – krajów rozwiniętych (mimo wzrostu udziału krajów UE w eksporcie) i krajów rozwijających się. W imporcie zwiększył się udział krajów rozwijających się i krajów Europy Środkowo-Wschodniej, a obniżył się – krajów rozwiniętych (w tym krajów UE). Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, o 18,0% do 167443,7 mln zł, natomiast import wzrósł o 10,3% do 152787,8 mln zł. Dodatkowo saldo wyniosło 14655,9 mln zł, wobec dodatniego salda 3398,7 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 42728,6 mln EUR, a w imporcie – 38974,9 mln EUR i były większe niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku odpowiednio o 23,6% i o 15,5%. Dodatkowo saldo wyniosło 3753,7 mln EUR, wobec dodatniego salda 833,2 mln EUR przed rokiem. Eksport do krajów Unii Europejskiej w okresie styczeń–sierpień br. stanowił 77,5% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 62,9% wartości importu ogółem (wobec odpowiednio 77,1% i 66,2% przed rokiem).

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń-sierpień 2006 r.**

Wartość obrotów z **Niemcami** – naszym głównym partnerem handlowym, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, w eksporcie wzrosła o 13,7% do poziomu 59643,6 mln zł (15218,5 mln EUR), a w imporcie – o 10,8% do 57671,1 mln zł (14708,8 mln EUR). Wymiana zamknęła się dodatnim saldem 1972,5 mln zł (509,7 mln EUR), wobec dodatniego salda 423,8 mln zł (107,3 mln EUR) przed rokiem. Udział Niemiec w eksporcie ogółem obniżył się z 28,5% przed rokiem do 27,6%, a w imporcie – z 24,9% do 23,7%.

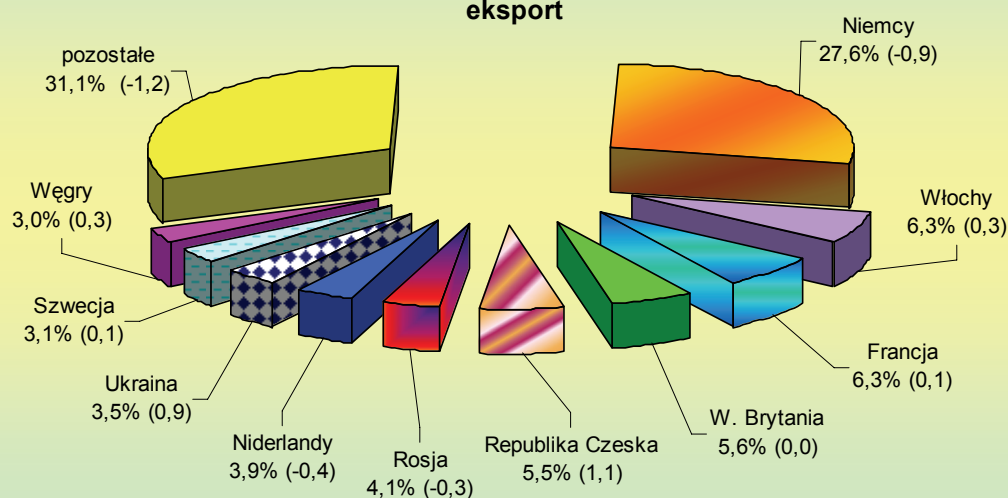
W wymianie z Niemcami wg sekcji SITC zwiększył się eksport m.in. chemikaliów i produktów pokrewnych – o 35,0%, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw – o 22,1%, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca – o 21,2%, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 17,6% oraz żywności i zwierząt żywych – o 8,1%, natomiast zmniejszył się m.in. eksport paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych – o 16,5% oraz różnych wyrobów przemysłowych – o 0,5%. Odnotowano wzrost importu we wszystkich sekcjach SITC, w tym m.in. paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych – o 39,2%, żywności i zwierząt żywych – o 14,1%, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca –

o 13,5%, chemikaliów i produktów pokrewnych – o 10,1%, różnych wyrobów przemysłowych – o 9,8% oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 6,4%.

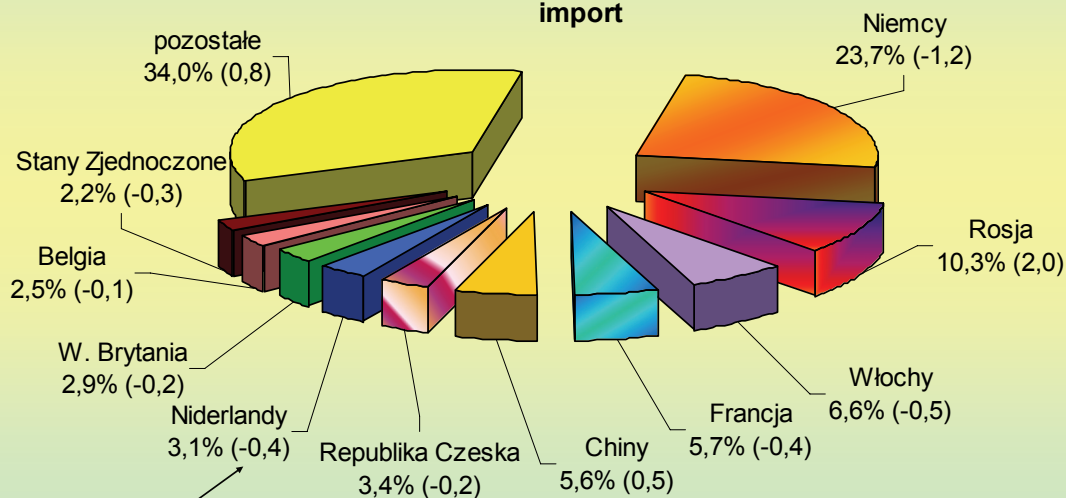
Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje zajmowały: w eksporcie – Włochy i Francja (po 6,3%), W. Brytania (5,6%), Republika Czeska (5,5%), Rosja (4,1%), Niderlandy (3,9%), Ukraina (3,5%), Szwecja (3,1%), Węgry (3,0%), a w imporcie – Rosja (10,3%), Włochy (6,6%), Francja (5,7%), Chiny (5,6%), Republika Czeska (3,4%), Niderlandy (3,1%), W. Brytania (2,9%), Belgia (2,5%) oraz Stany Zjednoczone (2,2%).

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń-sierpień 2006 r.

eksport

import

Zmiany do okresu I-VIII 2005 r. (w pkt)

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w okresie styczeń–sierpień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, wzrosły w eksporcie o 24,6% do poziomu 22396,6 mln zł (5701,5 mln EUR), a w imporcie – o 36,6% do 31611,3 mln zł (8056,2 mln EUR). Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 9214,7 mln zł (minus 2354,7 mln EUR), wobec ujemnego salda 5161,6 mln zł (minus 1260,1 mln EUR) przed rokiem. Eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowił 10,4% eksportu ogółem, a import – 13,0% importu ogółem (wobec odpowiednio 9,8% i 11,1% przed rokiem).

Po ośmiu miesiącach br. **Rosja** zajmowała 6 miejsce wśród odbiorców polskich towarów oraz 2 miejsce wśród dostawców towarów na nasz rynek (przed rokiem odpowiednio 5 i 2 miejsce). Eksport do Rosji zwiększył się o 8,4% i wyniósł 8834,6 mln zł (2250,3 mln EUR), a import z Rosji wzrósł o 43,8% do poziomu 25003,6 mln zł (6374,1 mln EUR). Ujemne saldo obrotów wyniosło 16169,0 mln zł (minus 4123,8 mln EUR) wobec minus 9235,0 mln zł (minus 2249,4 mln EUR) przed rokiem. Udział Rosji w eksporcie ogółem obniżył się z 4,4% w okresie styczeń–sierpień ub. roku do 4,1%, a w imporcie wzrósł z 8,3% do 10,3%.

W obrotach z **Rosją** wg sekcji SITC zwiększył się eksport m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 19,6%, różnych wyrobów przemysłowych – o 19,0%, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca – o 14,1% oraz chemikaliów i produktów pokrewnych – o 10,6%, natomiast obniżył się m.in. eksport żywności i zwierząt żywych – o 21,5%. Odnotowano wzrost importu m.in. paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych – o 27,1%, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca – o 8,0% oraz chemikaliów i produktów pokrewnych – o 3,3%. Nastąpił spadek importu m.in. surowców niejadalnych, z wyjątkiem paliw – o 3,3%.

W obrotach towarowych ogółem wg sekcji **SITC**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, odnotowano wzrost wymiany we wszystkich sekcjach zarówno w eksporcie, jak i w imporcie. Wzrósł udział w eksporcie m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz chemikaliów i produktów pokrewnych, a najbardziej zmniejszył się – różnych wyrobów przemysłowych. W imporcie obniżył się m.in. udział maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, chemikaliów i produktów pokrewnych oraz różnych wyrobów przemysłowych.

Dynamika i struktura obrotów wg sekcji SITC (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2006			I–VIII 2005
	w mln zł	I–VIII 2005=100	struktura w %	
EKSPORT	216021,8	117,3	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	18158,9	114,5	8,4	8,6
Napoje i tytoń	1604,3	136,6	0,7	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	4968,2	118,2	2,3	2,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	10304,8	107,0	4,8	5,2
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	393,0	177,6	0,2	0,1
Chemikalia i produkty pokrewne	15428,8	124,1	7,1	6,8
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	50591,2	119,5	23,4	23,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	85351,0	120,0	39,5	38,6
Różne wyroby przemysłowe	29091,7	107,4	13,5	14,7
IMPORT	243000,4	116,1	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	12217,6	112,8	5,0	5,2
Napoje i tytoń	1134,3	121,3	0,5	0,5
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	7509,1	113,8	3,1	3,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	26454,5	116,0	10,9	10,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	833,8	123,2	0,3	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne	34648,3	112,2	14,3	14,7
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	50416,3	114,7	20,8	21,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	85095,5	113,1	35,0	35,9
Różne wyroby przemysłowe	19106,2	110,3	7,9	8,3

W porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku eksport **produktów rolno-spożywczych** był wyższy o 15,9% i wyniósł 21018,0 mln zł (5359,6 mln EUR), a import wzrósł o 13,4% i ukształtował się na poziomie 15618,2 mln zł (3988,8 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem 5399,8 mln zł (1370,8 mln EUR), wobec dodatniego salda 4371,9 mln zł (1060,6 mln EUR) przed rokiem, przy czym ujemne saldo odnotowano tylko w wymianie z krajami rozwijającymi się – minus 2341,8 mln zł (minus 598,0 mln EUR). Udział produktów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem wyniósł 9,7% (wobec 9,9% przed rokiem), a w imporcie ogółem wyniósł 6,4% (wobec 6,6% przed rokiem).

Odnotowano wzrost eksportu produktów rolno-spożywczych do krajów rozwijających się – o 19,6% i do krajów rozwiniętych – o 19,3% (w tym do UE – o 20,2%), natomiast zmniejszył się eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 5,1%. W imporcie zwiększyły się obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 34,3%, z krajami rozwijającymi się – o 14,3% i z krajami rozwiniętymi – o 12,9% (w tym z UE – o 10,4%).

W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, zwiększył się udział krajów rozwiniętych z 77,9% do 80,2%, (w tym udział krajów UE z 73,7% do 76,4%) i krajów rozwijających się – z 7,8% do 8,1%,

natomiast obniżył się udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 14,3% do 11,7%. Łącznie na rynki krajów rozwiniętych i krajów Europy Środkowo-Wschodniej skierowano 91,9% eksportu produktów rolno-spożywczych. W imporcie 70,3% stanowiły obroty z krajami rozwiniętymi, w tym 62,5% z UE (przed rokiem odpowiednio 71,1% i 64,2%), 25,9% – z krajami rozwijającymi się (przed rokiem 25,7%) oraz 3,8% – z krajami Europy Środkowo-Wschodniej (przed rokiem 3,2%).

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VIII 2006							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-VIII 2005=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-VIII 2005=100	struktura w %
			w zł				w zł	
Produkty rolno-spożywcze	21018,0	5359,6	115,9	100,0	15618,2	3988,8	113,4	100,0
Przetwory spożywcze	9340,2	2382,8	126,2	44,4	6507,6	1661,0	114,8	41,7
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	7604,0	1939,0	111,8	36,2	3489,1	891,1	118,7	22,3
Produkty pochodzenia roślinnego	3649,5	929,3	97,8	17,4	4790,0	1224,3	106,8	30,7
Oleje i tłuszcze	424,3	108,5	205,3	2,0	831,5	212,4	123,6	5,3

W okresie styczeń–sierpień br. sprowadzono z zagranicy 336,2 tys. ton zbóż (o 7,1% mniej niż przed rokiem) o wartości 290,2 zł (74,3 mln EUR). Importowano przede wszystkim pszenicę i mieszanek żyta z pszenicą (186,7 tys. ton), ryż (70,9 tys. ton), jęczmień (37,5 tys. ton), kukurydzę (25,2 tys. ton) i żyto (6,5 tys. ton). Dostawy zbóż pochodziły głównie z Republiki Czeskiej, Słowacji, Włoch, Grecji, Niemiec, Danii, Kanady i Węgier. Wyeksportowano 536,7 tys. ton zbóż o wartości 256,3 mln zł (65,3 mln EUR).

Wartość **obrotu uszlachetniającego** w okresie styczeń–sierpień br. stanowiła 8,6% eksportu i 5,8% importu ogółem, wobec odpowiednio 10,7% i 7,2% przed rokiem.

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, obniżył się udział importu towarów z przeznaczeniem na dobra inwestycyjne (z 17,3% do 15,8%) oraz nieznacznie (o 0,3 pkt do 18,5%) – na cele konsumpcyjne, natomiast wzrósł udział importu towarów z przeznaczeniem na zużycie pośrednie z 64,0% do 65,7%. Odnotowano wzrost importu towarów we wszystkich kategoriach ekonomicznych, w tym z przeznaczeniem na dobra inwestycyjne o 6,0%, na cele konsumpcyjne – o 14,8% i z przeznaczeniem na zużycie pośrednie – o 19,2%. Najwyższy udział w imporcie na zużycie pośrednie miały w okresie styczeń–sierpień br. towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone (głównie żelazo i stal, papier i tektura, chemikalia organiczne) – 50,2%, paliwa i smary nieprzetworzone (głównie oleje ropy naftowej i oleje otrzymywane z minerałów bitumicznych, surowe) – 15,0% oraz części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych (głównie części i akcesoria do urządzeń i aparatury telekomunikacyjnej oraz do zapisu i odtwarzania dźwięku,

urządzenia elektryczne do zabezpieczania obwodów elektrycznych oraz lampy elektronowe i układy scalone) – 14,6%. W imporcie dóbr inwestycyjnych najwyższy udział stanowiły maszyny do automatycznego przetwarzania danych i urządzenia do tych maszyn (11,5%), urządzenia nadawcze dla radiotelefonii, radiotelegrafii, radiofonii lub telewizji (8,2%) oraz maszyny i urządzenia mechaniczne wyspecjalizowane do poszczególnych zastosowań przemysłowych (7,3%). W imporcie towarów konsumpcyjnych największy udział miały towary konsumpcyjne nietrwałego użytku (głównie leki, preparaty perfumeryjne, kosmetyczne i toaletowe) – 30,6%, towary konsumpcyjne półtrwałego użytku (głównie artykuły z tworzyw sztucznych i obuwie) – 18,3% oraz samochody osobowe – 17,5%.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji

Rachunek bieżący bilansu płatniczego¹⁵ w sierpniu br. zamknął się ujemnym saldem w wysokości 610 mln EUR, które w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku zwiększyło się o 115 mln EUR. Na zwiększenie deficytu wpłynęło pogorszenie dodatniego salda transferów bieżących (o 146 mln EUR) oraz ujemnego salda obrotów towarowych (o 131 mln EUR). Poprawiło się natomiast saldo usług (o 147 mln EUR) i saldo dochodów (o 15 mln EUR).

Saldo transferów bieżących wyniosło 406 mln EUR (przed rokiem 552 mln EUR). Przychody z tytułu transferów bieżących zmniejszyły się o 9,4% (do 692 mln EUR), natomiast rozchody zwiększyły się o 34,9% (do 286 mln EUR).

Eksport towarów wzrósł o 23,4% (do 7490 mln EUR), a import – o 24,3% i wyniósł 7943 mln EUR. Saldo obrotów towarowych wyniosło minus 453 mln EUR (przed rokiem minus 322 mln EUR).

Saldo usług poprawiło się z minus 7 mln EUR do 140 mln EUR. Przychody z tytułu usług zwiększyły się o 30,6% (do 1538 mln EUR), a rozchody – o 18,0% (do 1398 mln EUR).

Przychody z dochodów ukształtowały się na poziomie 229 mln EUR (o 24,5% wyższym niż w sierpniu ub. roku), a rozchody z tytułu dochodów wzrosły o 3,3% (do 932 mln EUR). W rezultacie saldo dochodów poprawiło się z minus 718 mln EUR do minus 703 mln EUR.

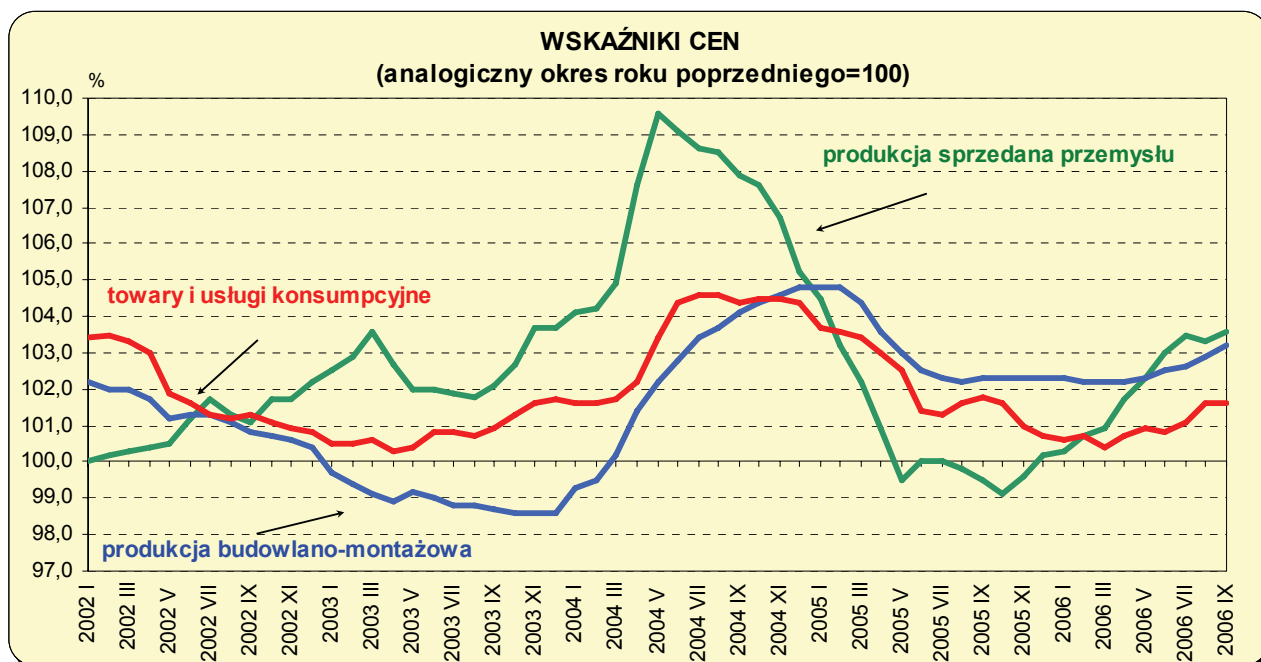
¹⁵ Stanowi komponent bilansu płatniczego, który jest statystycznym zestawieniem obrotów z zagranicą, prezentującym w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, uwzględnia także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz oficjalne aktywa rezerwowe.

Znaczna część obrotów bilansu płatniczego pochodzi z zamkniętego systemu zbierania danych o transakcjach rozliczanych przez polski system bankowy. Banki przesyłają do NBP informacje zarówno o transakcjach swoich, jak i wykonywanych w imieniu klientów banków. Dane pochodzące z banków są uzupełniane informacjami pochodzącymi bezpośrednio z przedsiębiorstw, z badań statystyki publicznej oraz Instytutu Turystyki.

Opracowano na podstawie materiałów NBP: „Bilans Płatniczy”.

Ceny

Dynamika cen w podstawowych obszarach gospodarki narodowej w okresie trzech kwartałów br. w stosunku do analogicznego okresu ub. roku była wyższa od notowanej w I półroczu br. W III kwartale wzrost cen konsumpcyjnych był niższy niż przed rokiem, a w budownictwie – wyższy. W przemyśle także zanotowano wzrost cen, wobec spadku przed rokiem.

W okresie trzech kwartałów br. średnie miesięczne tempo wzrostu cen zarówno towarów i usług konsumpcyjnych, jak i producentów było wyższe niż przed rokiem. Średnie miesięczne tempo wzrostu cen w przemyśle wyniosło w tym okresie 0,5% (w tym najwyższe notowano w II kwartale w górnictwie). W budownictwie ceny rosły miesięcznie średnio o 0,3%, przy czym od II kwartału miało miejsce stopniowe przyspieszenie ich tempa wzrostu. Średni miesięczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł w omawianym okresie 0,2%.

Średnie miesięczne tempo wzrostu w podstawowych obszarach gospodarki narodowej kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2005						2006			
	tempo wzrostu cen (w %) – kwartały									
	I–IV	I–III	I	II	III	IV	I	II	III	I–III
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	-0,2	0,3	0,9	0,2	0,5
górnictwo	0,7	0,5	1,3	0,9	-0,6	1,4	1,3	3,4	1,3	2,0
przetwórstwo przemysłowe	-0,1	0,0	-0,2	0,2	0,0	-0,4	0,0	0,8	0,1	0,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	0,4	0,5	0,8	0,3	0,2	0,3	1,1	0,6	0,0	0,6
Ceny produkcji budowlano-montażowej	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,5	0,3

Wyszczególnienie	2005						2006			
	tempo wzrostu cen (w %) – kwartały									
	I–IV	I–III	I	II	III	IV	I	II	III	I–III
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,2
żywność i napoje bezalkoholowe	-0,1	-0,2	-0,1	0,1	-0,6	0,2	0,1	0,3	-0,1	0,1
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	0,2	0,3	0,2	0,5	0,2	0,0	0,0	0,2	0,3	0,2
odzież i obuwie	-0,5	-0,7	-1,3	-0,1	-0,7	0,1	-1,5	-0,1	-0,8	-0,8
mieszkanie	0,2	0,2	0,4	0,1	0,2	0,3	0,5	0,4	0,2	0,4
zdrowie	0,2	0,3	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
transport	0,2	0,7	-0,2	0,9	1,5	-1,4	-0,7	1,3	0,4	0,3
łącznie	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,7	0,2
rekreacja i kultura	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	-0,3	-0,1	-0,2	1,0	0,3
edukacja	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,3	0,1	0,0	0,1	0,1

Według wstępnych danych, wzrost **cen produkcji sprzedanej przemysłu** w okresie trzech kwartałów br. był wyższy niż przed rokiem (4,2%, wobec 0,9%). Najbardziej wzrosły ceny w górnictwie (o 19,2%, wobec 4,8%), zwłaszcza w górnictwie rud metali (o 54,1%). Wysoki wzrost cen odnotowano również w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (5,4%, wobec 4,2% przed rokiem). W przetwórstwie przemysłowym producenci podnieśli ceny o 2,9%, w tym wzrosły m.in. ceny produkcji metali (o 22,2%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 7,9%), wyrobów chemicznych (o 3,0%), artykułów spożywczych i napojów (o 2,6%), wyrobów z metali (o 2,5%) oraz wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (o 2,3%). Notowano natomiast spadek cen m.in. produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 2,1%).

We wrześniu br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu były o 3,6% wyższe niż przed rokiem (w ub. roku notowano odpowiednio spadek o 0,5%). Najbardziej podniesiono ceny w górnictwie (o 24,2%), w tym w górnictwie rud metali – o 83,2%. W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę wzrost cen wyniósł 6,3%, a w przetwórstwie przemysłowym – 1,7% (w tym m.in. w produkcji metali – 22,3%, wyrobów chemicznych – 3,0%, przy spadku cen produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 3,4%).

Szacuje się, że w wyniku notowanego w kolejnych miesiącach br. wzrostu, **ceny produkcji budowlano-montażowej** były we wrześniu br. o 2,8% wyższe niż w grudniu ub. roku (wobec wzrostu o 1,9% odpowiednio przed rokiem). Wzrost cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku wyniósł we wrześniu br. 3,2% (wobec 2,3%).

Według wstępnych danych, we wrześniu br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu spadły o 0,1% w stosunku do poziomu notowanego w sierpniu, a produkcji budowlano-montażowej – wzrosły o 0,5%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
2005	Grudzień roku poprzedniego=100				
IX	100,9	104,8	100,0	104,2	101,9
2006					
IX	104,2	119,2	102,9	105,4	102,8
2005	Miesiąc poprzedni=100				
I	100,1	104,4	99,4	102,1	100,2
II	99,5	99,4	99,4	100,1	100,1
III	100,5	100,2	100,6	100,2	100,2
IV	100,7	100,7	100,8	100,1	100,3
V	99,8	100,1	99,8	100,1	100,2
VI	100,3	101,9	100,1	100,6	100,2
VII	100,2	100,1	100,1	100,7	100,3
VIII	100,1	98,6	100,2	100,0	100,2
IX	99,7	99,4	99,7	100,0	100,2
X	99,9	101,4	99,7	100,8	100,1
XI	100,1	102,7	99,9	100,0	100,1
XII	99,3	100,0	99,2	100,0	100,1
2006					
I	100,2	100,4	99,5	103,3	100,1
II	99,9	101,6	99,8	100,0	100,1
III	100,7	101,9	100,8	100,1	100,2
IV	101,5	107,2	101,1	101,7	100,3
V	100,4	104,2	100,2	100,0	100,3
VI	100,9	98,8	101,1	100,1	100,4
VII	100,7	103,5	100,6	100,0	100,4
VIII	99,9	99,3	99,9	100,0	100,5
IX	99,9	101,0	99,8	100,0	100,5
2005	Analogiczny okres roku poprzedniego=100				
I	104,5	114,4	103,9	102,7	104,8
II	103,2	109,5	102,6	102,8	104,8
III	102,2	106,4	101,6	102,9	104,4
IV	100,9	101,3	100,4	103,0	103,6
V	99,5	102,9	98,6	102,9	103,0
VI	100,0	107,1	98,9	103,5	102,5
VII	100,0	104,9	98,9	104,2	102,3
VIII	99,8	102,3	98,9	104,2	102,2
IX	99,5	101,7	98,6	104,2	102,3
X	99,1	103,2	97,9	105,0	102,3
XI	99,6	106,1	98,3	105,0	102,3
XII	100,2	109,2	98,8	105,1	102,3

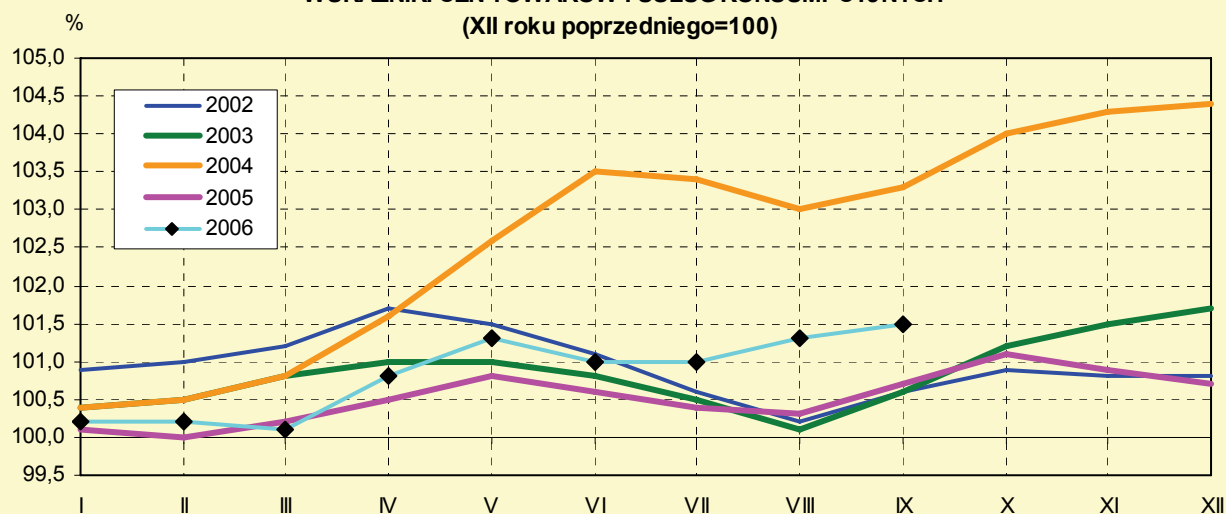
Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
2006	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 (dok.)				
I	100,3	105,0	99,0	106,3	102,3
II	100,7	107,3	99,4	106,2	102,2
III	100,9	109,2	99,5	106,0	102,2
IV	101,7	116,3	99,8	107,7	102,2
V	102,3	121,1	100,2	107,6	102,3
VI	103,0	117,4	101,3	107,1	102,5
VII	103,5	121,4	101,7	106,3	102,6
VIII	103,3	122,2	101,5	106,3	102,9
IX	103,6	124,2	101,7	106,3	103,2
I–III	100,6	107,2	99,3	106,2	102,2
IV–VI	102,3	118,3	100,4	107,4	102,3
VII–IX	103,5	122,6	101,6	106,3	102,9
I–IX	102,1	116,1	100,5	106,6	102,5

W okresie styczeń–wrzesień br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** rosły szybciej niż przed rokiem (1,5%, wobec 0,7%). Więcej niż przed rokiem wzrosły m.in. ceny związane z mieszkaniem, rekreacją i kulturą oraz łącznością. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych miał w okresie trzech kwartałów br. wzrost cen związanych z mieszkaniem, żywnością oraz transportem, który podniósł wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,80 pkt, 0,26 pkt i 0,24 pkt. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył natomiast ten wskaźnik o 0,36 pkt.

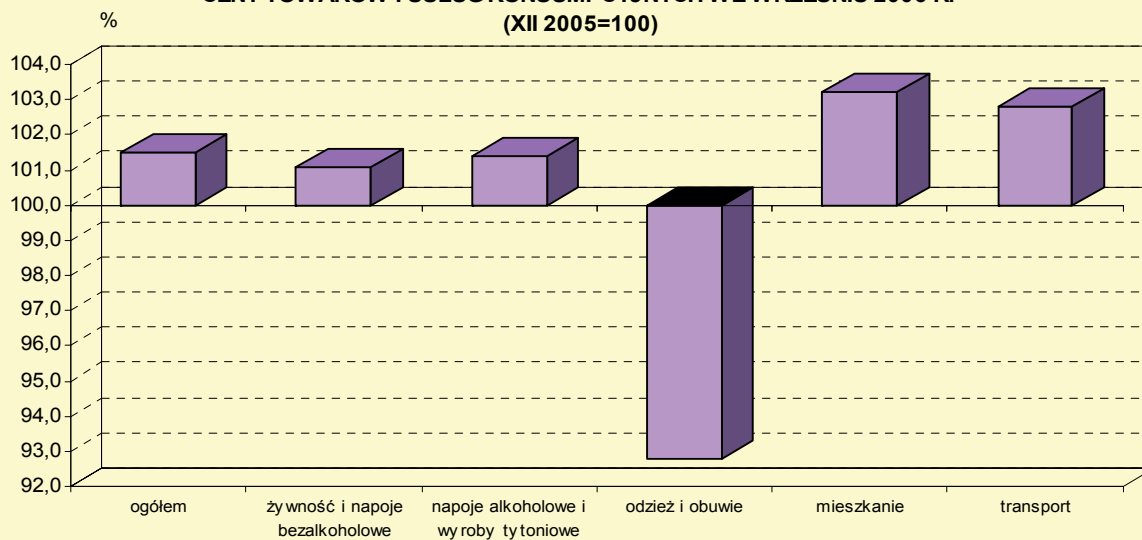
W okresie trzech kwartałów br. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 0,9% (wobec 2,5% odpowiednio przed rokiem). Najbardziej wzrosły ceny związane z mieszkaniem (o 3,8%), transportem (o 1,8%), a także edukacją oraz ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (po 1,7%). Obniżyły się natomiast m.in. ceny odzieży i obuwia (o 6,9%).

Wrzesień br. był drugim z kolei miesiącem, w którym wzrost cen konsumpcyjnych utrzymał się na poziomie 1,6% w skali roku.

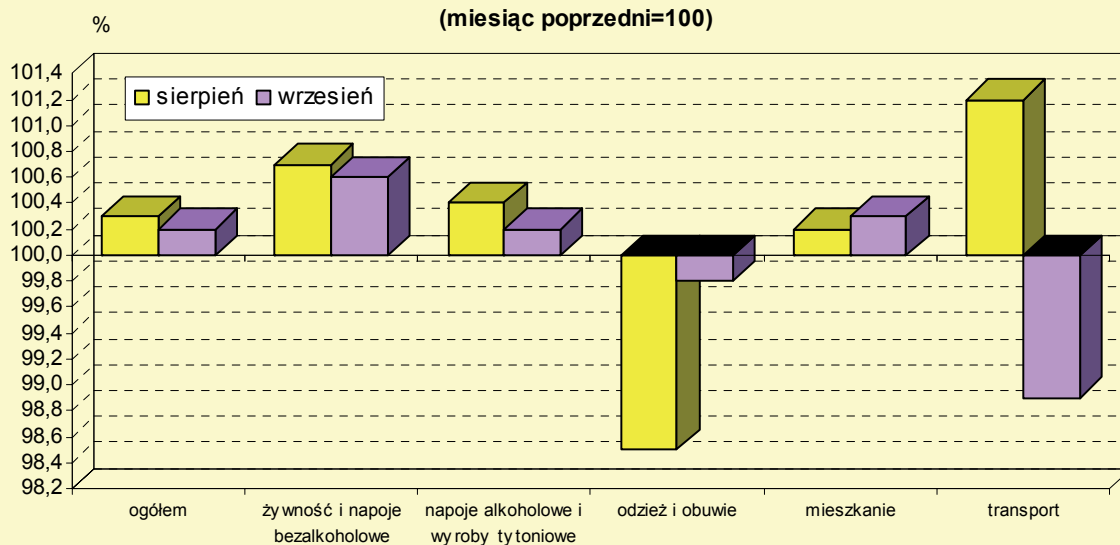
WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
(XII roku poprzedniego=100)

CENY TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH WE WRZEŚNIU 2006 R.
(XII 2005=100)

CENY TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
(miesiąc poprzedni=100)

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalkohol owe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja
2005	Grudzień roku poprzedniego=100									
IX	100,7	98,1	102,7	93,6	102,0	102,4	106,5	100,1	100,9	100,8
2006										
IX	101,5	101,1	101,4	92,8	103,2	100,7	102,8	101,9	102,4	100,6
2005	Miesiąc poprzedni=100									
I	100,1	99,8	100,1	98,2	101,0	101,3	98,4	100,0	100,4	100,1
II	99,9	99,7	100,1	98,5	100,1	100,1	100,6	100,0	100,0	100,0
III	100,1	100,2	100,3	99,4	100,1	100,1	100,3	100,3	100,2	100,1
IV	100,4	100,5	100,5	99,9	100,0	100,2	102,0	100,0	100,3	100,1
V	100,3	100,9	100,6	100,0	100,1	100,1	100,2	100,0	100,0	100,0
VI	99,8	98,8	100,5	99,9	100,1	100,2	100,4	99,9	100,0	100,0
VII	99,8	98,3	100,3	99,4	100,4	100,2	101,6	100,0	100,4	100,0
VIII	99,9	99,4	100,2	98,8	100,1	100,1	101,2	100,0	100,0	100,0
IX	100,4	100,6	100,2	99,6	100,2	100,1	101,7	100,1	99,6	100,5
X	100,4	100,9	100,1	100,3	100,5	100,1	99,8	100,0	99,7	100,8
XI	99,8	99,7	100,0	100,0	100,2	100,2	98,7	99,4	99,3	100,1
XII	99,8	100,0	100,0	99,9	100,1	100,1	97,5	99,9	100,1	100,0
2006										
I	100,2	100,3	100,1	98,1	101,3	100,2	98,3	100,0	99,8	100,2
II	100,0	100,3	99,9	98,0	100,1	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0
III	99,9	99,8	99,9	99,3	100,0	100,1	99,9	100,0	99,9	100,0
IV	100,7	100,7	100,0	99,9	101,1	100,1	102,4	100,0	99,8	100,0
V	100,5	101,3	100,2	99,9	100,0	100,1	101,5	100,0	99,7	100,0
VI	99,7	98,9	100,3	99,8	100,0	100,1	99,9	100,0	100,0	100,1
VII	100,0	98,5	100,3	99,2	100,1	99,7	101,0	101,9	103,4	100,0
VIII	100,3	100,7	100,4	98,5	100,2	100,1	101,2	100,1	100,2	100,0
IX	100,2	100,6	100,2	99,8	100,3	100,1	98,9	100,0	99,5	100,3
2005	Analogiczny okres roku poprzedniego=100									
I	103,7	106,7	102,2	95,4	104,6	102,7	105,4	99,5	100,2	103,9
II	103,6	105,9	102,2	95,4	104,5	102,7	105,4	99,5	100,6	103,8
III	103,4	105,3	102,5	95,3	104,4	102,5	104,7	100,0	101,1	103,8
IV	103,0	103,7	102,5	95,1	104,3	102,5	105,8	100,0	101,4	103,8
V	102,5	104,3	102,6	94,7	102,7	102,5	103,0	100,1	101,1	103,7
VI	101,4	100,4	103,0	94,6	102,6	102,4	103,6	100,0	100,6	103,7
VII	101,3	99,2	102,9	94,6	102,7	102,5	105,6	100,0	100,5	103,7
VIII	101,6	100,5	102,8	94,2	102,7	102,5	106,3	100,0	100,4	103,7
IX	101,8	101,0	102,8	93,9	102,6	102,5	107,2	100,1	100,6	103,5
X	101,6	100,8	102,8	93,9	102,8	102,6	105,6	100,1	100,5	101,7
XI	101,0	99,5	102,8	93,8	102,8	102,8	103,9	99,5	100,0	101,7
XII	100,7	98,7	102,8	93,8	102,8	102,8	102,3	99,4	99,9	101,6

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalkohol- owe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja
2006	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 (dok.)									
I	100,6	99,1	102,7	93,6	103,2	101,6	102,3	98,7	98,6	101,7
II	100,7	99,8	102,5	93,2	103,2	101,7	101,6	98,7	98,7	101,7
III	100,4	99,3	102,1	93,1	103,2	101,6	101,3	97,9	97,9	101,7
IV	100,7	99,4	101,6	93,2	104,3	101,5	101,8	98,0	97,5	101,6
V	100,9	99,8	101,3	93,1	104,3	101,5	103,1	97,9	97,2	101,6
VI	100,8	99,5	101,2	93,1	104,3	101,5	102,7	98,3	97,4	101,7
VII	101,1	100,2	101,2	93,0	103,9	101,0	102,1	100,2	100,2	101,6
VIII	101,6	101,8	101,4	92,8	104,0	101,1	102,2	100,3	100,5	101,7
IX	101,6	102,4	101,4	93,0	104,1	101,1	99,4	100,0	100,3	101,5
I-III	100,6	99,4	102,4	93,3	103,2	101,6	101,7	98,5	98,4	101,7
IV-VI	100,8	99,6	101,4	93,1	104,3	101,5	102,6	98,1	97,3	101,7
VII-IX	101,4	101,4	101,3	92,9	104,0	101,1	101,2	100,2	100,3	101,6
I-IX	100,9	100,1	101,7	93,1	103,8	101,4	101,8	98,9	98,7	101,7

Ceny **żywności i napojów bezalkoholowych** wzrosły w okresie styczeń–wrzesień br. o 1,1% (wobec spadku o 1,9% przed rokiem). Podniesiono ceny cukru (o 10,6%), mąki (o 5,0%), ryżu (o 4,1%), pieczywa i produktów zbożowych (o 3,1%). Zdrożało także mięso (o 2,2%), napoje bezalkoholowe (o 1,5%) i ryby (o 1,4%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego w grudniu ub. roku. Ceny olejów i pozostałych tłuszczów obniżyły się o 0,6% (tłuszczów zwierzęcych – o 2,2%, natomiast ceny tłuszczów roślinnych wzrosły o 1,0%). Tańsze niż w grudniu ub. roku były we wrześniu br. także m.in. warzywa (o 1,7%) oraz owoce (o 7,1%).

We wrześniu br. wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku wyniósł 2,4% (wobec 1,0% odpowiednio przed rokiem). Znacznie wzrosły ceny warzyw (o 28,2%) i cukru (o 9,3%). Podrożał również ryż (o 4,2%), pieczywo i produkty zbożowe (o 3,0%), mąka (o 2,8%), ryby (o 1,9%), napoje bezalkoholowe (o 1,5%). W mniejszym stopniu wzrosły ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 0,2%) oraz owoców (o 0,1%). Obniżyły się natomiast ceny olejów i pozostałych tłuszczów (o 1,5%) oraz mięsa (o 2,0%, w tym wędlin – o 0,2% i drobiu – o 13,3%, przy wzroście cen mięsa wołowego – o 4,2% i wieprzowego – o 1,7%).

W okresie trzech kwartałów br. **napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe** podrożały o 1,4% (wobec wzrostu o 2,7% w analogicznym okresie ub. roku), głównie w wyniku wzrostu cen wyrobów tytoniowych (o 2,8%), przy mniejszych podwyżkach cen napojów alkoholowych

(o 0,5%). We wrześniu br. wyroby tytoniowe były o 3,3% droższe niż przed rokiem, a napoje alkoholowe – o 0,3%.

Ceny **odzieży i obuwia** obniżyły się od początku roku o 7,2% (wobec spadku o 6,4% przed rokiem), przy czym w większym stopniu obniżyły się ceny obuwia (10,3%) niż odzieży (6,0%). W skali roku ceny obuwia spadły we wrześniu br. o 10,0%, a odzieży – o 5,8%.

Wzrost cen towarów i usług związanych z **mieszkaniami** zanotowany w okresie trzech kwartałów br. był wyższy niż przed rokiem (3,2%, wobec 2,0%). Opłaty za najem podniesiono o 3,2%, a za nośniki energii – o 5,3% (w tym za energię elektryczną – o 4,2%, opał – o 2,3%, energię ciepłą – o 1,5% oraz gaz ziemny – o 21,2%). Opłaty za wywóz nieczystości (śmieci) wzrosły o 3,5%, za usługi kanalizacyjne – o 3,0%, a za zaopatrywanie w wodę – o 2,0%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w grudniu ub. roku. Spadły natomiast ceny sprzętu gospodarstwa domowego (o 1,4%).

W skali roku wzrost cen w zakresie mieszkania wyniósł we wrześniu br. 4,1% (wobec wzrostu o 2,6% odpowiednio przed rokiem). Opłaty za najem wzrosły o 3,6%. Opłaty za wywóz nieczystości (śmieci) podniesiono o 3,7%, za usługi kanalizacyjne – o 3,2%, a za zaopatrywanie w wodę – o 2,1%. Ceny za nośniki energii wzrosły o 7,2%. Za gaz płacono o 22,2% więcej niż przed rokiem, za opał i energię elektryczną – po 4,2% więcej, a za energię ciepłą – o 2,5%. Towary i usługi związane z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były jedynie o 0,1% droższe niż we wrześniu ub. roku.

Artykuły i usługi związane ze **zdrowiem** podrożały w okresie dziewięciu miesięcy br. o 0,7% (wobec wzrostu o 2,4% przed rokiem). Odnotowano relatywnie wysoki wzrost opłat za usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej o 1,5%. We wrześniu br. artykuły i usługi związane ze zdrowiem były o 1,1% droższe niż przed rokiem.

Ceny w zakresie **transportu** podniesiono w okresie styczeń–wrzesień br. mniej niż przed rokiem (2,8%, wobec 6,5%). Największy wpływ na wzrost cen w tej grupie miały podwyżki cen paliw do prywatnych środków transportu (o 5,4%, wobec 15,1% przed rokiem). Usługi transportowe podrożały o 1,3%. Za samochody osobowe należało zapłacić o 0,3% mniej niż w grudniu ub. roku. W skali roku spadek cen towarów i usług w zakresie transportu wyniósł we wrześniu 0,6% (wobec wzrostu o 7,2% przed rokiem), w tym ceny paliw do prywatnych środków transportu obniżyły się o 1,1%, a samochodów osobowych – o 3,1%. Opłaty za usługi transportowe podniesiono o 2,0%,

W okresie trzech kwartałów br. ceny w zakresie **łączy** wzrosły o 1,9%, przy czym znacznie podniesiono opłaty za usługi internetowe (o 63,9%). We wrześniu br. ceny dotyczące łączności pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

Ceny towarów i usług w zakresie **rekreacji i kultury** wzrosły w okresie styczeń–wrzesień br. więcej niż przed rokiem (2,4%, wobec 0,9%). Usługi dotyczące rekreacji i kultury podrożały o 11,3%. Opłaty za turystykę zorganizowaną podniesiono o 3,9%. Obniżyły się natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 7,1%). We wrześniu br. wzrost cen związanych z rekreacją i kulturą w skali roku wyniósł 0,3%.

We wrześniu br. opłaty w zakresie **edukacji** były o 0,6% wyższe niż w grudniu ub. roku oraz o 1,5% wyższe niż przed rokiem. Spośród **innych towarów i usług** w okresie styczeń–wrzesień br. wzrosły m.in. ceny usług w zakresie opieki społecznej (o 2,3%), obniżyły się natomiast ceny usług ubezpieczeniowych (o 1,5%).

W porównaniu z sierpniem br., ceny towarów i usług konsumpcyjnych były we wrześniu br. wyższe o 0,2%. Najbardziej podniesiono ceny żywności i napojów bezalkoholowych (o 0,6%), przy czym podrożały zwłaszcza warzywa (o 4,7%). W mniejszym stopniu wzrosły ceny m.in. pieczywa i produktów zbożowych (o 2,8%), cukru (o 2,5%), artykułów w grupie „mleko sery i jaja” (o 0,5%) oraz ryb i mięsa (po 0,4%). Relatywnie wysoki był wzrost cen związanych z edukacją i mieszkaniem (po 0,3%). Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych podniesiono we wrześniu o 0,2%. Obniżyły się natomiast ceny w zakresie transportu (o 1,1%), rekreacji i kultury (o 0,5%), a także odzieży i obuwia (o 0,2%).

W okresie trzech kwartałów br. w stosunku do analogicznego okresu ub. roku ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w mniejszym stopniu niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw. Zwiększyła się **siła nabywcza** płac w odniesieniu do niektórych towarów żywnościowych, m.in. mięsa, olejów i pozostałych tłuszczów, cukru, artykułów w grupie „mleko, sery i jaja”, pieczywa i produktów zbożowych, a także napojów bezalkoholowych i ryb. Relatywnie tańsze były również wyroby tytoniowe, napoje alkoholowe, odzież i obuwie oraz niektóre towary i usługi związane z mieszkaniem (w tym energia elektryczna i ciepła oraz artykuły i usługi w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego). Wzrosła także siła nabywcza wynagrodzeń w stosunku do samochodów osobowych, usług transportowych i paliw do prywatnych środków transportu, towarów i usług w zakresie łączności, większości towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą (w tym zwłaszcza sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego, książek oraz turystyki zorganizowanej), edukacją, a także higieny osobistej i usług ubezpieczeniowych. Relatywnie droższe niż przed rokiem były natomiast m.in. owoce i warzywa. Obniżyła się również siła nabywcza płac w odniesieniu m.in. do gazu.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie październik 2005 r. – wrzesień 2006 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy, podobnie

jak przed miesiącem, wyniósł 1,1%. Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹⁶ wzrosły w tym okresie o 1,3%.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W okresie styczeń–wrzesień br. odnotowano wyższy niż przed rokiem wzrost przeciętnych realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym (największy w I kwartale br.), na co złożyły się zarówno wyższa niż w ub. roku dynamika płac nominalnych, jak i niższy wzrost cen konsumpcyjnych. Znacznie wyższe niż przed rokiem były przeciętne emerytury i renty brutto.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosło 2583,32 zł i było o 4,9% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost odpowiednio o 2,6%). Wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, w tym większy niż przeciętnie w budownictwie (8,4%), obsłudze nieruchomości i firm (5,8%), przetwórstwie przemysłowym (5,6%) oraz górnictwie (5,1%), a mniejszy – w handlu i naprawach (4,2%), hotelach i restauracjach (3,4%), jak również w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (2,7%). Wśród działów sektora przedsiębiorstw o dużym udziale w zatrudnieniu, najwyższy wzrost przeciętnych płac wystąpił w jednostkach produkcji maszyn i urządzeń (6,8%), wyrobów z metali (6,6%) oraz produkcji mebli i pozostałej działalności produkcyjnej (6,5%), a najniższy – w jednostkach poczty i telekomunikacji (2,1%), produkcji wyrobów chemicznych (2,6%) oraz transporcie lądowym i rurociągowym (3,2%).

We wrześniu br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 2611,16 zł i było o 5,1% większe niż przed rokiem (we wrześniu ub. roku – wzrost o 1,8%). W stosunku do sierpnia br. przeciętne płace brutto utrzymał się na zbliżonym poziomie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto bez wypłat z zysku w sektorze przedsiębiorstw w okresie dziewięciu miesięcy br. wyniosło 2575,41 zł i było większe niż w analogicznym okresie ub. roku o 4,9% (przed rokiem wzrost odpowiednio o 2,5%).

Wzrost funduszu płac w sektorze przedsiębiorstw w trzech kwartałach br. w skali roku wyniósł 7,8% (w analogicznym okresie ub. roku notowano wzrost o 4,5%).

¹⁶ Zharmonizowane wskaźniki cen konsumpcyjnych (HICP - Harmonized Index of Consumer Prices) obliczane są według ujednoliconej metodologii Eurostatu przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2006 r. – dane z roku 2004 w cenach grudnia 2005 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na klasyfikacji spożycia indywidualnego według celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem					bez wypłat z zysku
	2006					
	IX		I–IX			
	w zł	IX 2005=100	w zł	I–IX 2005=100		w zł
Sektor przedsiębiorstw	2611,16	105,1	2583,32	104,9	104,9	2575,41
w tym:						
Przemysł	2629,95	105,1	2612,74	105,1	105,1	2600,73
górnictwo	3929,48	105,2	4185,35	105,1	105,6	4131,26
przetwórstwo przemysłowe	2446,07	105,8	2395,32	105,6	105,6	2389,75
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	3401,97	103,5	3458,20	105,0	104,6	3417,14
Budownictwo	2626,35	108,2	2483,31	108,4	108,4	2482,45
Handel i naprawy	2426,04	104,6	2417,10	104,2	104,2	2416,04
Hotele i restauracje	1915,17	103,2	1899,04	103,4	103,4	1897,53
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	2939,31	105,2	2834,35	102,7	102,7	2825,84
Obsługa nieruchomości i firm	2592,56	105,0	2607,40	105,8	105,8	2605,97

W sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto we wrześniu br. wyniosło 3021,05 zł, tj. o 4,2% więcej niż przed rokiem, a w okresie styczeń–wrzesień br. – 2995,42 zł, tj. o 4,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. **W sektorze prywatnym** przeciętna płaca brutto we wrześniu br. wyniosła 2513,30 zł, tj. o 5,7% więcej niż przed rokiem. W okresie trzech kwartałów br. ukształtowała się ona na poziomie 2483,00 zł i w ujęciu rocznym wzrosła o 5,4% (przed rokiem wzrost odpowiednio o 2,5%). Relacja przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze prywatnym do przeciętnej płacy w sektorze publicznym zwiększyła się z 81,9% w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku do 82,9%.

Przeciętne realne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. było o 4,1% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost odpowiednio o 0,3%). We wrześniu br. siła nabywcza przeciętnej płacy brutto była o 3,8% wyższa niż przed rokiem.

Przeciętne miesięczne realne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw oraz emerytury i renty brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2005				2006				
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	IX
	analogiczny okres roku poprzedniego=100								
Wynagrodzenia realne	98,7	100,8	101,1	103,8	104,3	103,9	104,1	104,1	103,8
Emerytury i renty realne z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	99,4	100,0	100,9	100,8	103,7	107,4	106,8	106,0	106,5
Emerytury i renty realne rolników indywidualnych	98,6	98,7	99,5	99,7	101,7	105,7	105,1	104,1	104,8

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowała się na poziomie 1253,63 zł, tj. o 7,4% wyższym niż przed rokiem, a jej siła nabywcza zwiększyła się w skali roku o 6,0%. We wrześniu br. przeciętna miesięczna emerytura i renta nominalna brutto w systemie pracowniczym wyniosła 1281,22 zł i wzrosła o 8,7% w stosunku do września ub. roku, a jej siła nabywcza wzrosła w tym okresie o 6,5%.

W okresie styczeń–wrzesień br. **przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** ukształtowała się na poziomie 798,88 zł, tj. o 5,5% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku, a jej siła nabywcza zwiększyła się o 4,1%. We wrześniu br. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wyniosła 808,05 zł i była o 7,0% wyższa niż przed rokiem. Jej siła nabywcza zwiększyła się w skali roku o 4,8%.

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2005		2006				
	VII–IX	I–IX	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	IX
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. osób ...	9157,1	9175,2	9151,1	9153,3	9145,9	9150,1	9129,9
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,5	99,6	99,5	99,8	99,9	99,7	100,0
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób	7521,7	7522,8	7541,3	7559,5	7569,4	7556,7	7561,6
rolnicy indywidualni w tys. osób	1635,4	1652,4	1609,8	1593,8	1576,5	1593,4	1568,3
Przeciętna emerytura i renta:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1174,21	1167,73	1213,10	1271,13	1276,49	1253,63	1281,22
analogiczny okres poprzedniego roku=100	102,6	102,8	104,6	108,7	108,7	107,4	108,7
rolników indywidualnych w zł	758,51	757,39	775,95	810,10	811,55	798,88	808,05
analogiczny okres poprzedniego roku=100	101,2	101,6	102,6	107,0	107,0	105,5	107,0

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosła 9150,1 tys. osób i w ujęciu rocznym obniżyła się o 0,3%. Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 7556,7 tys. osób, tj. o 0,5% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku, a z rolniczego – 1593,4 tys. osób (o 3,6% mniej niż przed rokiem).

Kwota brutto **zasilków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie trzech kwartałów br. 1624,1 mln zł, tj. o 6,8% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. wypłacono bezrobotnym 159,9 mln zł, tj. o 2,2% mniej niż w sierpniu br. oraz o 8,6% mniej niż przed rokiem.

Z tytułu **zasilków i świadczeń przedemerytalnych** w okresie dziewięciu miesięcy br. wypłacono 3664,7 mln zł (o 11,7% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), natomiast we wrześniu br. – 385,1 mln zł, tj. o 1,7% mniej niż przed miesiącem i o 11,8% mniej niż przed rokiem.

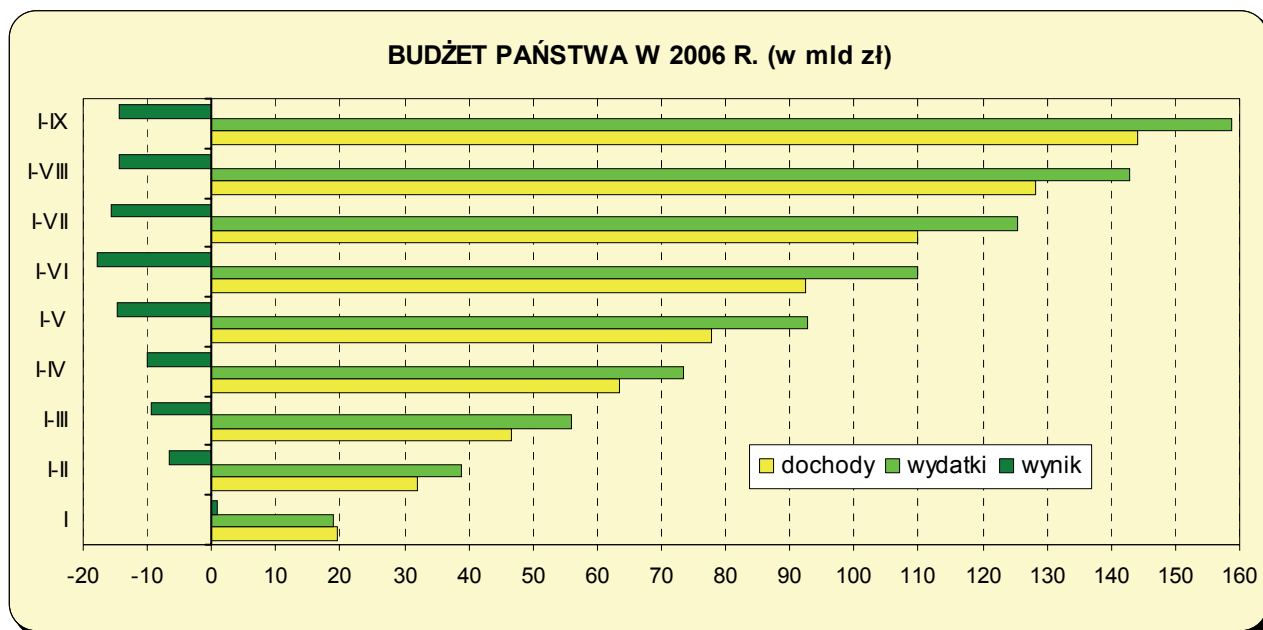
Budżet państwa

W okresie styczeń-wrzesień br. **dochody** budżetu państwa¹⁷ wyniosły 144273,0 mln zł, **wydatki** – 158767,2 mln zł, **deficyt** – 14494,2 mln zł (odpowiednio 73,9%, 70,3%, 47,4% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2006 r.).

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2006 r.	I–IX 2006				I–IX 2005
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	I–IX 2005=100	struktura	
	w mln zł	w %				
Ogółem dochody	195282,0	144273,0	73,9	108,4	100,0	100,0
podatki pośrednie	128096,5	93392,7	72,9	108,5	64,7	64,7
w tym podatek akcyzowy	42687,1	30866,3	72,3	105,7	21,4	21,9
podatek dochodowy od osób prawnych	20126,0	13823,9	68,7	124,9	9,6	8,3
podatek dochodowy od osób fizycznych ..	26226,0	19833,0	75,6	117,4	13,8	12,7
dochody państwowych jednostek budżetowych	16079,1	12185,8	75,8	100,4	8,4	9,1
w tym wpływy z cła	1257,0	989,2	78,7	106,1	0,7	0,7
pozostałe dochody	4754,4	5037,6	106,0	73,3	3,5	5,2
w tym wpłaty z zysku NBP	1168,5	1158,0	99,1	27,8	0,8	3,1
Ogółem wydatki	225828,7	158767,2	70,3	105,3	100,0	100,0
w tym:						
obsługa długu krajowego	22900,8	15329,9	66,9	108,5	9,7	9,4
obsługa zadłużenia zagranicznego	4983,3	3872,8	77,7	122,9	2,4	2,1
dotacje dla:						
Funduszu Emerytalno-Rentowego	14932,7	11127,8	74,5	98,7	7,0	7,5
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ..	23355,8	19566,7	83,8	113,2	12,3	11,5
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	34442,2	28269,1	82,1	106,2	17,8	17,6
Deficyt	-30546,7	-14494,2	47,4	81,5	x	x
Finansowanie deficytu:						
źródła krajowe	10050,0	9428,9	93,8	92,3	x	x
źródła zagraniczne	20496,7	5065,3	24,7	66,9	x	x

¹⁷ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–wrzesień 2006 r.”.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 2,3 pkt niższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich zwiększyły się o 8,5%, w tym z podatku akcyzowego – o 5,7%. Ich udział w łącznej kwocie dochodów nie uległ istotnym zmianom i wyniósł odpowiednio 64,7% i 21,4% (wobec 64,7% i 21,9% przed rokiem). Dochody państwowych jednostek budżetowych zwiększyły się o 0,4%, a ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł 8,4% (wobec 9,1%). Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych były wyższe o 24,9%, z podatku dochodowego od osób fizycznych – o 17,4%, a ich udział w dochodach ogółem zwiększył się do 9,6% i 13,8% (z odpowiednio 8,3% i 12,7% przed rokiem).

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków w okresie styczeń–wrzesień br. była o 1,6 pkt niższa niż przed rokiem. Wpłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów i województw) wyniosły 28269,1 mln zł (w tym środki przekazane na zadania oświatowe za październik br. – 2037,1 mln zł) i stanowiły 82,1% kwoty tej subwencji założonej w ustawie. Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 17,8%, wobec odpowiednio 17,6% przed rokiem. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 12,1% wydatków ogółem (przed rokiem 11,5%). Zwiększyły się dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego (o 1,3%), natomiast wzrosły – dotacje dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (o 13,2%).

W okresie styczeń–sierpień br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 3,3% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 18,2% (wobec 18,5% przed rokiem).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2006				I–VIII 2005
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	I–VIII 2005=100	struktura	
				w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	25933,7	57,9	103,3	100,0	100,0
w tym:					
transport i łączność	1242,0	77,1	82,6	4,8	6,0
nauka	478,4	47,9	113,7	1,8	1,7
oświata i wychowanie	639,1	46,8	108,6	2,5	2,3
szkolnictwo wyższe	68,0	60,8	108,5	0,3	0,2
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	84,8	55,4	86,4	0,3	0,4
ochrona zdrowia	1259,3	57,1	103,9	4,9	4,8
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	38,5	68,7	111,9	0,1	0,1
administracja publiczna	4874,4	63,6	104,3	18,8	18,6
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	869,4	60,6	104,0	3,4	3,3
wymiar sprawiedliwości	4304,2	62,5	107,3	16,6	16,0
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5093,1	68,2	106,9	19,6	19,0
obrona narodowa	4976,3	58,2	104,9	19,2	18,9

Pieniądz

Stan zasobów pieniądza wyniósł w końcu trzeciego kwartału br. 453117,2 mln zł i był o 40653,4 mln zł (o 9,9%) wyższy niż w końcu grudnia ub. roku oraz o 52128,2 mln zł (o 13,0%) większy niż przed rokiem.

Głównym czynnikiem kreacji pieniądza w okresie trzech kwartałów br. były **należności**. Wyniosły one w końcu września br. 346154,8 mln zł i zwiększyły się w porównaniu ze stanem w końcu ub. roku o 16,3%, w tym należności od gospodarstw domowych wzrosły o 24,1%, od przedsiębiorstw – o 10,5%, od niemonetarnych instytucji finansowych – o 13,7%, od instytucji samorządowych – o 1,9%, a od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 6,1%. Zmniejszyły się należności od funduszy ubezpieczeń społecznych – o 11,4%.

Należności były wyższe niż przed rokiem o 19,2%, w tym należności od gospodarstw domowych wzrosły o 31,2%, od przedsiębiorstw – o 9,9%, od instytucji samorządowych – o 15,4%, od niemonetarnych instytucji finansowych – o 13,4%, a od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 5,7%. Zmniejszyły się natomiast należności od funduszy ubezpieczeń społecznych – o 31,2%.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego w okresie dziewięciu miesięcy br. było drugim, pod względem siły oddziaływania, czynnikiem generującym pieniądz.

Wyniosło ono w końcu września br. 66129,9 mln zł i było wyższe w porównaniu z końcem grudnia ub. roku o 4,3%, a w skali roku – o 15,5%.

Aktywa zagraniczne netto wyniosły w końcu września br. 172307,1 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem ub. roku o 1,1%, a w stosunku do września ub. roku obniżyły się o 0,3%.

Saldo pozostałych pozycji netto w okresie trzech kwartałów br. było czynnikiem ujemnie wpływającym na przyrost podaży pieniądza. Wyniosło ono w końcu września br. minus 131474,6 mln zł, a jego ujemna wartość zwiększyła się w porównaniu ze stanem w końcu ub. roku o 12401,1 mln zł, natomiast w stosunku do września ub. roku – o 12041,0 mln zł.

Wpływ poszczególnych czynników kreacji pieniądza na zmianę zasobów pieniądza ogółem kształtował się następująco:

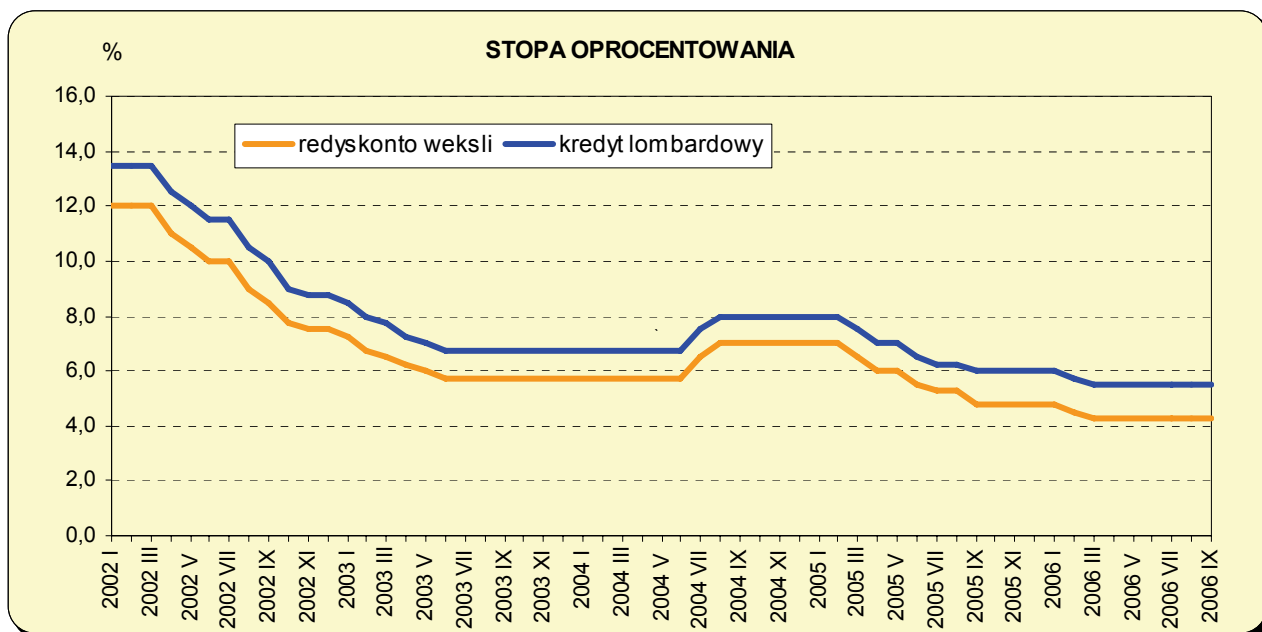
Wyszczególnienie	2006			
	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX
	w mln zł			
Przyrost zasobów pieniądza ogółem	5148,1	20247,6	15257,7	40653,4
aktywa zagraniczne netto	8309,8	-7660,1	1187,2	1836,9
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	-6996,0	10363,8	-661,2	2706,6
należności	11846,6	17426,5	19237,9	48511,0
saldo pozostałych pozycji (netto)	-8012,3	117,4	-4506,2	-12401,1

Na wzrost zasobów pieniądza w okresie dziewięciu miesięcy br. wpłynęło głównie zwiększenie **depozytów i innych zobowiązań** o 28762,8 mln zł (o 8,3%), w tym depozyty i inne zobowiązania przedsiębiorstw wzrosły o 11,6%, gospodarstw domowych – o 5,3%, instytucji samorządowych – o 31,5%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 10,8%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 3,8%, a funduszy ubezpieczeń społecznych – o 10,7%.

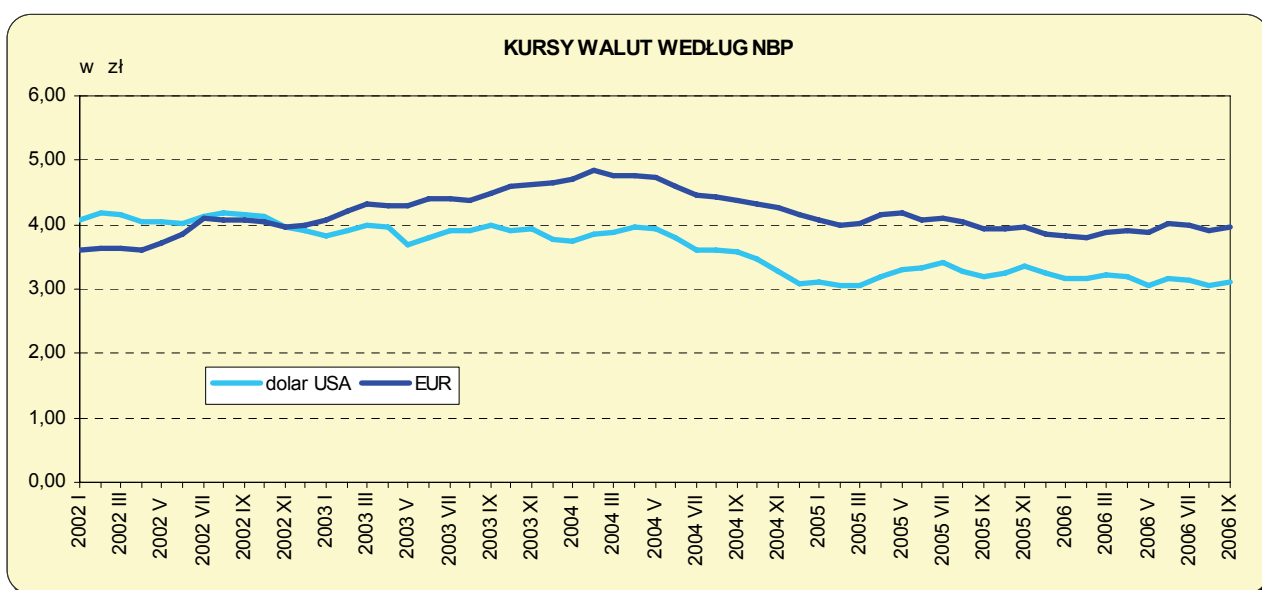
W stosunku do września ub. roku depozyty i inne zobowiązania wzrosły o 38998,1 mln zł (o 11,6%), w tym depozyty i inne zobowiązania przedsiębiorstw – o 19,4%, gospodarstw domowych – o 7,3%, instytucji samorządowych – o 13,6%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 15,8%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 11,7%, a funduszy ubezpieczeń społecznych – o 31,2%.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) wzrosły w porównaniu z końcem grudnia ub. roku o 15,8% i były o 19,6% wyższe niż przed rokiem. **Pozostałe składniki M₃** zwiększyły się w porównaniu z końcem ub. roku o 28,8% oraz o 21,8% w stosunku do września ub. roku.

W okresie trzech kwartałów br. podstawowe **stopy procentowe** stosowane przez NBP, tj. stopa redyskontowa weksli i stopa kredytu lombardowego, zostały dwukrotnie obniżone – odpowiednio z 4,75% do 4,25% i z 6,0% do 5,50% w skali rocznej.

Średni urzędowy **kurs euro** wyniósł w okresie dziewięciu miesięcy br. 391,02 zł/100 EUR i obniżył się o 3,7% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku. We wrześniu br. średni miesięczny urzędowy kurs euro wyniósł 397,02 zł/100 EUR, tj. o 3,0% więcej niż w grudniu ub. roku i o 1,2% więcej niż przed rokiem.

Średni urzędowy **kurs dolara amerykańskiego** wyniósł w okresie dziewięciu miesięcy br. 314,29 zł/100 USD (spadek w stosunku do średniej w okresie styczeń–wrzesień ub. roku o 2,2%). We wrześniu br. średni miesięczny urzędowy kurs dolara amerykańskiego wyniósł 311,53 zł/100 USD (o 4,2% mniej niż w grudniu ub. roku oraz o 2,5% mniej niż przed rokiem).

Giełdowy rynek papierów wartościowych

W końcu września br. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie wskaźniki WIG, WIG-20 i WIRR, określające sytuację na rynku akcji, kształtowały się na poziomie wyższym niż przed rokiem. W okresie trzech kwartałów br. największe obroty notowano na rynku kontraktów terminowych i rynku akcji. Spadła wartość obrotów obligacjami. W sierpniu br. w obrocie giełdowym pojawiły się nowe instrumenty, tzw. produkty strukturyzowane.

W okresie styczeń–wrzesień br. obroty **akcjami** we wszystkich systemach notowań ukształtowały się na poziomie 233234,3 mln zł, tj. o 73,9% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. Wartość obrotów akcjami w systemie notowań ciągłych wyniosła 225005,5 mln zł, w systemie transakcji pakietowych – 8077,9 mln zł, a w systemie kursu jednolitego-dwukrotnego – 150,9 mln zł.

Obrót **prawami do akcji**¹⁸ w systemie notowań ciągłych w omawianym okresie ukształtował się na poziomie 1590,7 mln zł (spadek prawie – 3-krotny), a w systemie transakcji pakietowych – 193,8 mln zł (wzrost ponad 2-krotny).

W okresie trzech kwartałów br. obroty **prawami poboru**¹⁹ w systemie notowań ciągłych wyniosły 806,4 mln zł (wobec 73,6 mln zł przed rokiem).

Obroty **certyfikatami inwestycyjnymi**²⁰ w omawianym okresie ukształtowały się na poziomie 88,1 mln zł (o 15,4% niższym niż przed rokiem).

W okresie styczeń–wrzesień br. obroty **kontraktami terminowymi**²¹ wyniosły 290881,9 mln zł (tj. o 77,5% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku) i były o 24,7% wyższe niż obroty akcjami we wszystkich systemach notowań.

Obroty **jednostkami indeksowymi**²² w badanym okresie wyniosły 8,5 mln zł, tj. o 28,8% więcej niż przed rokiem, a obroty **prawami pierwszeństwa**²³ w systemie notowań ciągłych – 15,4 mln zł (wobec 55,5 mln zł przed rokiem).

¹⁸ Prawo do akcji (PDA) jest to papier wartościowy będący przedmiotem obrotu giełdowego, otrzymywany po wpłaceniu określonej kwoty pieniężnej na akcje nowej emisji, które nie są jeszcze notowane na giełdzie. Po wprowadzeniu akcji na giełdę PDA jest zamieniany na akcje.

¹⁹ Prawo poboru jest to prawo pierwszeństwa, przysługujące dotychczasowym akcjonariuszom, do objęcia akcji z nowych emisji. Akcjonariusze mogą zrezygnować z wykonania praw poboru i sprzedać je na giełdzie.

²⁰ Certyfikaty inwestycyjne są papierami wartościowymi na okaziciela emitowanymi przez fundusze zamknięte i mieszane. Certyfikaty danego funduszu reprezentują jednakowe prawa majątkowe i są niepodzielne.

²¹ Kontrakt terminowy jest to umowa pomiędzy stronami, z których jedna zobowiązuje się do kupna, a druga do sprzedaży w ściśle określonym przyszłym terminie (dniu wygaśnięcia) i po ściśle określonej w momencie zawarcia transakcji cenie, określonej ilości wystandaryzowanego instrumentu bazowego lub dokonania równoważnego rozliczenia pieniężnego.

²² Jednostka indeksowa jest papierem wartościowym, który reprezentuje wszystkie akcje tworzące dany indeks. Instrument ten jest równoważny z nabyciem przez inwestora portfela indeksu, bez konieczności zakupu poszczególnych akcji wchodzących w skład tego indeksu.

²³ Prawo pierwszeństwa jest to papier wartościowy dający posiadaczowi pierwszeństwo w nabyciu akcji danej spółki po określonej z góry cenie i w określonym terminie. Notowania prawa pierwszeństwa odbywają się w tym samym systemie notowań, w którym notowane są akcje danej spółki.

Obroty **opcjami**²⁴ w okresie trzech kwartałów br. wyniosły 260,2 mln zł (wzrost ponad 3-krotny).

W trzecim kwartale br. wprowadzono do obrotu **produkty strukturyzowane**²⁵ – obroty nimi wyniosły 0,7 mln zł.

Wartość obrotów na Giełdzie Papierów Wartościowych w systemie WARSET kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2005					2006				
	kwartały									
	I-III	I	II	III	IV	I	II	III ^{a)}	I-III ^{a)}	I-III
	w mln zł									
Akcje										
Notowania ciągłe ^{bc)}	122043,3	41787,3	32092,0	48164,0	53203,7	74525,2	86221,4	64258,9	225005,5	184,4
Notowania jednolite- dwukrotne ^{d)}	119,3	72,5	17,0	29,8	36,4	94,5	28,7	27,7	150,9	126,5
Transakcje pakietowe ^{e)}	11925,3	7872,6	1957,0	2095,7	3767,3	2264,1	4427,9	1385,9	8077,9	67,7
Prawa do akcji										
Notowania ciągłe	4262,5	246,4	560,6	3455,5	1468,2	25,5	598,3	966,9	1590,7	37,3
Transakcje pakietowe	88,2	3,2	-	85,0	119,2	188,7	1,1	4,0	193,8	219,7
Prawa poboru										
Notowania ciągłe	73,6	15,3	58,3	-	15,2	261,1	124,3	421,0	806,4	ok. 11 razy
Transakcje pakietowe	-	-	-	-	-	12,9	-	38,1	51,0	-
Certyfikaty inwestycyjne										
Notowania ciągłe	104,1	73,9	21,9	8,3	55,8	46,7	23,5	17,9	88,1	84,6
Warranty										
Notowania ciągłe	2,4	1,3	0,7	0,4	0,4	-	-	-	-	-
Kontrakty terminowe										
Notowania ciągłe	163909,5	47429,6	40930,7	75549,2	74115,0	93695,7	102234,0	94952,2	290881,9	177,5
Jednostki indeksowe										
Notowania ciągłe	6,6	2,2	1,2	3,2	1,4	3,0	2,5	3,0	8,5	128,8
Prawa pierwszeństwa										
Notowania ciągłe	55,5	33,9	11,0	10,6	13,7	9,6	5,8	-	15,4	27,7
Transakcje pakietowe	6,0	-	6,0	-	-	-	-	-	-	-
Opcje										
Notowania ciągłe	83,8	22,3	18,6	42,9	62,2	78,1	109,0	73,1	260,2	310,5
Produkty strukturyzowane										
Notowania jednolite- dwukrotne	-	-	-	-	-	-	-	0,7	0,7	-

a) Dane wstępne.

b) Transakcje giełdowe dla danego papieru wartościowego zawierane są na danej sesji po różnych cenach.

c) Uwzględniono obrót akcjami NFI.

d) Transakcje giełdowe dla danego papieru wartościowego zawierane są na danej sesji dwukrotnie.

e) Transakcje giełdowe zawierane są poza sesją, których minimalną wielkość (pakiet) określa regulamin giełdy.

²⁴ Opcja jest to papier wartościowy dający jego nabywcy prawo do kupna lub sprzedaży, w przyszłym terminie, po określonej z góry cenie, zwanej ceną wykonania, określonej ilości instrumentu bazowego dla tej opcji. Instrumentem bazowym może być indeks, akcje poszczególnych spółek.

²⁵ Produkty strukturyzowane to instrumenty finansowe, których cena uzależniona jest od wartości określonego wskaźnika rynkowego (kursu akcji lub koszyków akcji, wartości indeksów giełdowych, kursów walut). Emitent produktu strukturyzowanego zobowiązuje się w stosunku do nabywcy (inwestora), że w terminie wykupu instrumentu wypłaci mu kwotę rozliczenia kalkulowaną wg określonego wzoru.

W końcu września br. wszystkie indeksy giełdowe kształtowały się na poziomie wyższym niż przed rokiem, z wyjątkiem indeksu WIG-TELEKOM (spadek o 13,3%). Indeks największych spółek WIG wzrósł o 30,3%, a indeks najmniejszych spółek WIRR – o 122,6%. W grupie indeksów sektorowych największy wzrost w skali roku odnotowano w grupie indeksów: WIG-BUDOW (o 129,1%) i WIG-SPOŻYW (o 52,3%). W stosunku do końca poprzedniego kwartału odnotowano wzrost większości indeksów, z wyjątkiem indeksów WIG-PALIWA i WIG-TELEKOM (spadek odpowiednio o 6,4% i 0,1%).

W końcu września br. indeks giełdowy WIG-PL ukształtował się na poziomie 44033,1 pkt (wzrost w skali roku o 32,2%), a najnowszy indeks WIG-PALIWA²⁶ osiągnął poziom 30804,1 pkt.

Indeksy giełdowe rynku akcji kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2005				2006			
	kwartały (stan w końcu okresu)							
	I	II	III	IV	I	II	III	III 2005=100
WIG	27268,1	28332,1	33801,2	35600,8	40220,3	40644,6	44052,5	130,3
WIG-20	1998,3	2047,3	2518,7	2655,0	2864,8	2889,7	2918,8	115,9
WIG-BANKI	36257,9	38333,7	46002,2	46787,8	52570,6	54661,1	58180,4	126,5
WIG- BUDOW	19411,2	21574,4	26125,6	31007,3	48702,3	48108,6	59855,6	229,1
WIG-INFO	12256,0	10365,2	11642,9	13032,9	14655,8	13949,8	15371,6	132,0
WIG-MEDIA	27463,2	30601,1	33094,9	37432,3	35392,3	32681,4	34174,0	103,3
WIG-PALIWA	-	-	-	35600,8	35484,2	32893,8	30804,1	-
WIG-SPOŻYW	22975,2	23079,4	23423,4	25444,1	31519,9	32043,6	35682,0	152,3
WIG-TELEKOM	10727,5	10613,0	12698,1	12382,0	11918,3	11016,9	11004,0	86,7
WIG-PL	27005,3	27982,5	33311,7	35277,7	40049,1	40544,2	44033,1	132,2
MIDWIG	1728,2	1769,0	1903,4	2207,7	2780,6	2661,4	3213,6	168,8
WIRR	4366,2	4367,0	4674,0	5471,3	8415,5	8410,8	10404,3	222,6
NIF ^{a)}	91,8	92,7	97,0	104,3	-	-	-	-

a) Po sesji w dniu 30 grudnia 2005 r. GPW zaprzestała obliczania indeksu NIF.

W okresie styczeń–wrzesień br. łączny obrót obligacjami we wszystkich systemach notowań wyniósł 3761,0 mln zł i stanowił 1,6% łącznego obrotu akcjami (przed rokiem 3,0%). Obroty na rynku obligacji były o 7,0% niższe niż przed rokiem. Z obrotów ogółem 99,7% przypadło na obroty obligacjami Skarbu Państwa i w systemie notowań ciągłych były one wyższe niż przed rokiem o 1,8%, natomiast w systemie transakcji pakietowych odnotowano spadek prawie 11-krotny.

W okresie trzech kwartałów br. obroty obligacjami korporacyjnymi wyniosły 9,7 mln zł (spadek w skali roku o 46,4%).

²⁶ WIG-PALIWA – subindeks sektorowy wyliczany według metodologii stosowanej dla indeksu WIG, uwzględnia dochody z dywidend i praw poboru, liczony na podstawie portfela akcji krajowych spółek giełdowych. Początkowy poziom indeksu z dnia 30 XII 2005 r. wyniósł 35600,8 pkt.

Wartość obrotów na giełdowym rynku obligacji Skarbu Państwa i obligacji korporacyjnych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2005					2006				
	Kwartały									
	I-III	I	II	III	IV	I	II	III ^{a)}	I-III ^{a)}	I-III 2005=100
	w mln zł									
Obroty ogółem	4043,7	1160,0	1366,7	1517,0	1463,4	1469,9	1266,8	1024,3	3761,0	93,0
Obligacje Skarbu Państwa										
Notowania ciągle	3649,8	1107,3	1166,4	1376,1	1378,5	1447,2	1254,8	1015,0	3717,0	101,8
Transakcje pakietowe	375,8	43,5	193,8	138,5	72,4	19,1	9,2	6,0	34,3	ok. 11 razy
Obligacje korporacyjne										
Notowania ciągle	18,1	9,2	6,5	2,4	12,5	3,6	2,8	3,3	9,7	53,6

^{a)} Dane wstępne.

Przyjazdy i wyjazdy z Polski

Według danych Straży Granicznej, w okresie trzech kwartałów br. na polskich granicach dokonano 162,8 mln **odpraw osób**²⁷ wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, tj. o 3,9% więcej niż przed rokiem (w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku notowano wzrost odpowiednio o 6,6%). Liczba odpraw cudzoziemców wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski utrzymała się na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem i wyniosła 95,3 mln, co stanowiło 58,6% ogółu odpraw (przed rokiem – 60,7%).

Największy ruch obserwowano na zachodniej granicy Polski, na której w okresie trzech kwartałów br. odprawiono 74,6 mln osób, tj. o 1,3% więcej niż przed rokiem (w trzech kwartałach ub. roku wzrost odpowiednio o 10,6%). Udział odpraw na tej granicy w liczbie odpraw ogółem wyniósł 45,8% (wobec 47,0% przed rokiem).

Na granicy południowej liczba dokonanych odpraw zmniejszyła się o 0,8% i wyniosła 48,1 mln osób (w analogicznym okresie ub. roku spadek o 8,4%). Odprawy na tej granicy stanowiły 29,5% ogólnej liczby odpraw (wobec 31,0%). Przejścia graniczne z Czechami przekroczyło 33,3 mln osób (o 8,2% mniej niż przed rokiem), co stanowiło 69,2% odpraw dokonanych na granicy południowej. Na granicy ze Słowacją odprawiono 14,8 mln osób (tj. o 21,0% więcej niż w okresie trzech kwartałów ub. roku).

Wzrosła liczba odpraw na wschodniej granicy Polski. W okresie dziewięciu miesięcy br. dokonano na niej 28,7 mln odpraw, tj. o 10,8% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu

²⁷ W badaniu Straży Granicznej rejestrowane są przekroczenia granicy, w związku z tym ta sama osoba kilkakrotnie przekraczająca granicę jest traktowana jako kilka osób.

odpowiednio o 29,8% w analogicznym okresie ub. roku). Największy wzrost odnotowano na granicy z Litwą, na której odprawiono 4,0 mln osób, tj. o 14,9% więcej niż w okresie trzech kwartałów ub. roku (przed rokiem o 19,7% więcej). Zwiększyła się również liczba osób przekraczających granicę z Białorusią, gdzie dokonano 7,2 mln odpraw (o 11,9% więcej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Granicę z Ukrainą przekroczyło 14,6 mln osób, tj. o 11,8% więcej niż przed rokiem. Nieznacznie zmniejszyła się w skali roku liczba odpraw dokonanych na przejściach granicznych z Rosją – o 1,0% i wyniosła 2,9 mln osób.

W portach lotniczych dokonano 10,0 mln odpraw, tj. o 39,4% więcej niż przed rokiem (w okresie trzech kwartałów ub. roku wzrost o 42,5%), w tym znaczący wzrost odnotowano w porcie lotniczym Balice (o 57,0%), gdzie odprawiono 1,6 mln pasażerów (16,1% odpraw lotniczych). Na Okęciu dokonano 5,3 mln odpraw (o 16,1% więcej niż przed rokiem) i stanowiły one 52,6% ruchu granicznego na polskich lotniskach (o 10,6 pkt mniej niż w okresie trzech kwartałów ub. roku).

W portach morskich odprawiono 1,4 mln osób, tj. o 4,6% mniej niż przed rokiem (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku spadek odpowiednio o 39,6%). Z morskich przejść granicznych w Gdyni i Świnoujściu skorzystało 1,1 mln osób, co stanowiło 81,6% przekroczeń granicy polskiej drogą morską.

W okresie trzech kwartałów br. dokonano 48,1 mln **odpraw cudzoziemców wjeżdżających** do Polski, tj. jedynie o 0,1% więcej niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku – o 5,1% więcej). Obywatele krajów ościennych stanowili 92,5% ogółu wjeżdżających (wobec 93,4%). Wśród przyjeżdżających najliczniejszą grupę stanowili Niemcy (27,6 mln osób, tj. 57,4% ogółu przyjazdów cudzoziemców), których przyjechało o 1,7% mniej niż przed rokiem (w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku odpowiednio o 12,6% więcej). Liczba odpraw Czechów przybyłych do Polski wyniosła 5,0 mln (o 11,1% mniej niż przed rokiem). Podobnie jak w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, liczba odpraw Słowaków wjeżdżających do Polski wyniosła 2,4 mln. Z państw sąsiadujących z Polską na wschodzie najliczniej odwiedzali nas obywatele Ukrainy – 4,2 mln odpraw (o 9,7% więcej niż przed rokiem) i Białorusi – 2,9 mln (o 6,9% więcej). Z Rosji przyjechało 1,3 mln osób, tj. o 8,9% więcej niż w trzech kwartałach ub. roku. Liczba przyjazdów z Litwy wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 8,2% i wyniosła 1,1 mln.

Podobnie jak przed rokiem, zwiększyła się liczba **odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę**. W okresie trzech kwartałów br. wyniosła ona 34,6 mln (o 10,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku).

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie	Wrzesień 2006		Styczeń-wrzesień 2006
	zmiany w % w stosunku do		
	września 2005	sierpnia 2006	okresu styczeń-wrzesień 2005
Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+3,5	+0,3	+2,8
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu)	-14,4	-2,0	x
Wynagrodzenie miesięczne brutto w sektorze przedsiębiorstw .	+5,1	0,0	+4,9
w tym w przemyśle	+5,1	-0,3	+5,1
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	+11,7	+9,3	+12,3
górnictwo	0,0	+2,8	-0,2
przetwórstwo przemysłowe	+13,1	+10,0	+13,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	+1,1	+4,3	+3,5
Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe)	+21,2	+19,1	+14,4
Mieszkania oddane do użytkowania	-3,5	+6,8	-2,2

Wyszczególnienie	Lipiec	Sierpień	Wrzesień
	zmiany w % w porównaniu z poprzednim miesiącem		
Ceny produkcji przemysłowej	+0,7	-0,1	-0,1
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	0,0	+0,3	+0,2
w tym:			
żywność i napoje bezalkoholowe	-1,5	+0,7	+0,6
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	+0,3	+0,4	+0,2
mieszkanie	+0,1	+0,2	+0,3
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	+0,1	+0,2	+0,3
w tym nośniki energii	+0,1	+0,3	+0,4
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	-0,1	0,0	0,0
transport	+1,0	+1,2	-1,1
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	+2,1	+2,5	-2,5

Wyszczególnienie a - 2005, b - 2006	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.) a	3095	3095	3053	2958	2867	2827	2809	2783	2760	2712	2723	2773
b	2867	2866	2822	2704	2583	2488	2443	2412	2364			
Stopa bezrobocia ¹⁾ (w %)..... a	19,4	19,4	19,2	18,7	18,2	18,0	17,9	17,7	17,6	17,3	17,3	17,6
b	18,0	18,0	17,8	17,2	16,5	15,9	15,7	15,5	15,2			
Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób..... a	4737	4745	4742	4754	4756	4770	4772	4776	4788	4797	4804	4799
b	4862	4861	4870	4889	4901	4918	4928	4943	4957			
Produkcja sprzedana przemysłu ²⁾ :												
poprzedni miesiąc=100..... a	91,7	99,7	110,2	99,6	95,2	109,0	92,1	104,0	110,2	101,4	99,8	98,7
b	92,0	100,0	116,4	90,4	107,3	102,6	93,8	102,4	109,3			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 a	104,6	102,3	96,3	98,9	100,9	106,9	102,6	104,8	105,9	107,6	108,5	109,6
b	109,8	110,2	116,4	105,7	119,1	112,2	114,3	112,6	111,7			
Produkcja budowlano-montażowa ²⁾ :												
poprzedni miesiąc=100..... a	32,6	108,2	111,9	124,8	122,3	122,2	97,9	102,1	113,3	104,3	82,0	151,5
b	27,8	113,1	134,0	112,4	133,3	124,6	88,8	112,3	119,1			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 a	118,5	113,2	96,2	82,3	121,8	129,9	117,3	106,5	110,5	106,8	105,9	108,2
b	92,2	96,5	115,5	104,1	113,4	115,7	104,9	115,3	121,2			
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku) a	11971	19532	26500	35426	42713	49431	58269	67863	77382	87477	97525	114066
b	10174	18911	28234	35197	41372	49274	57867	66467	75651			
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych:												
poprzedni miesiąc=100..... a	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
b	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100..... a	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
b	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6			
grudzień poprzedniego roku=100.... a	100,1	100,0	100,2	100,5	100,8	100,6	100,4	100,3	100,7	101,1	100,9	100,7
b	100,2	100,2	100,1	100,8	101,3	101,0	101,0	101,3	101,5			
Wskaźnik cen produkcji przemysłowej:												
poprzedni miesiąc=100..... a	100,1	99,5	100,5	100,7	99,8	100,3	100,2	100,1	99,7	99,9	100,1	99,3
b	100,2	99,9	100,7	101,5	100,4	100,9	100,7	99,9	99,9			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 a	104,5	103,2	102,2	100,9	99,5	100,0	100,0	99,8	99,5	99,1	99,6	100,2
b	100,3	100,7	100,9	101,7	102,3	103,0	103,5	103,3	103,6			

¹⁾ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

²⁾ Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych 2000 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a - 2005, b - 2006	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹⁾ (w zł)	a	2385,39	2411,49	2480,50	2471,22	2423,92	2512,78	2506,55	2480,56	2483,99	2538,88	2677,75	2789,08
	b	2471,09	2526,22	2613,67	2570,05	2549,70	2624,93	2647,80	2611,93	2611,16			
poprzedni miesiąc=100.....	a	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	b	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	b	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1			
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw przeciętna miesięczna 2000=100	a	101,8	102,9	105,8	105,0	102,7	106,7	106,7	105,7	105,4	107,4	113,6	118,7
	b	105,0	107,3	111,2	108,6	107,2	110,6	111,5	109,6	109,5			
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ²⁾ - od początku roku (w %)	a	.	.	5,2	.	.	5,2	.	.	5,4	.	.	4,9
	b	.	.	4,8	.	.	5,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³⁾ - od początku roku (w %)	a	.	.	3,8	.	.	4,0	.	.	4,2	.	.	3,9
	b	.	.	3,6	.	.	4,5
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł) ...	a	-1403,0	-8884,4	12725,7	13650,8	18134,4	18247,8	17330,9	18537,2	17782,0	20648,7	22272,1	28360,7
	b	772,2	-6716,2	-9275,4	10070,2	14717,9	17694,2	15543,4	14482,5	14494,2			
Kurs 100 dolarów USA w zł - NBP	a	310,33	306,01	304,92	320,53	329,09	333,65	339,92	328,71	319,52	326,00	336,72	325,18
	b	315,99	317,44	322,29	319,82	304,91	317,13	314,92	304,54	311,53			
Kurs 100 euro w zł - NBP	a	408,16	398,41	402,09	415,10	418,27	406,03	409,73	404,50	392,47	392,61	397,21	385,59
	b	382,45	379,37	387,48	391,94	389,41	401,64	399,70	390,14	397,02			
Handel zagraniczny w mln zł													
eksport.....	a	21225,7	21469,1	23226,4	24603,6	22767,8	25141,9	23104,0	22588,9	26180,5	27243,5	27124,1	24105,3
	b	24351,6	24618,4	28619,3	26404,2	28568,5	29606,8	27147,9	26705,1	.			
import.....	a	23019,5	23886,8	26862,2	27559,9	27147,2	27954,5	26490,4	26427,8	29625,0	29936,1	31081,3	28201,3
	b	26755,7	27818,8	32196,9	28812,6	32936,2	32450,1	31675,0	30355,1	.			
saldo	a	-1793,8	-2417,7	-3635,8	-2956,3	-4379,4	-2812,6	-3386,4	-3838,9	-3444,5	-2692,6	-3957,2	-4096,0
	b	-2404,1	-3200,4	-3577,6	-2408,4	-4367,7	-2843,3	-4527,1	-3650,0	.			

¹⁾ Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne.

²⁾ Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.

³⁾ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.